LAIKAS

"EL TIEMPO"
SEMANARIO LITUANO
Año del Libertador
General San Martín
1950 balandžio 7 d.
Nr. 6 (22)

SVEIKI SULAUKĘ ŠV. VELYKŲ!

Kristaus Prisikėlimo Šventėse daug saulėto džiaugsmo ir nepajudinamo tikėjimo artėjančiu Tėvynės prisikėlimu

Savo Garbės Leidėjams, Rėmėjams ir Skaitytojams linki

"LAIKO" REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA

PAIS DE CATACUMBAS, MARTIRES Y LUCHADORES

N. Berdiaev, después de la primera guerra mundial, ha predicho que se aproxima la época cuando los cristianos deberán ocultarse en las catacumbas; y en la actualidad ya es así en todos los países sojuzgados por los soviets, desde el Báltico hasta Vladivostok, desde el Polo Norte hasta el Adriático. A causa de persecusiones neronianas, Lituania, país hondamente religioso y católico, se convirtió en verdadero campo de catacumbas, mártires y sepulturas. De 1644 sacerdotes lituanos, quedaron apenas una tercera parte; de 11 obispos quedó solamente uno, quien debe cumplir sus obligaciones pastorales en forma clandestina. La mitad de las 1202 iglesias han sido clausuradas. Todos los seminarios religiosos fueron obligados a cerrar las puertas, al tiempo que los rusos deportaron a la Siberia a intelectuales, profesores y maestros católicos.

Los sufrimientos y la vía-crusis de Lituania, lanzan al mundo un elocuente SOS de advertencia.

Después que Lituania fuera ocupada por los Soviets, el 15 de octubre de 1940, el presidente de los EE. UU. de América del Norte, Franklin Delano Roosevelt, manifestó a la delegación lituana que lo visitó: "Se dice que Lituania perdió su independencia, eso no es verdad. La cuestión lituana ha sido momentáneamente dejada de lado. Pero llegará el momento, en que Lituania volverá a ser libre nuevamente".

Esta declaración y la decisión de los EE. UU., Gran Bretaña y otras potencias occidentales sobre la ocupación de Lituania, se mantiene inmutable hasta ahora. La incorporación de Lituania no fué reconocida ni por EE. UU., ni por Inglaterra, ni por Francia, ni por la R. O. del Uruguay, ni por el Vaticano, ni por ninguna democracia del mundo occidental. Por esto, también las Legaciones y Consulados existentes en Wáshington, Nueva York, Londres, París, Vaticano, Toronto, San Pablo, Río de Janeiro, Montevideo, y otras partes, actúan colaborando con las naciones occidentales. Y por el contrario, no se encuentran representantes de la Lituania soviética en ningún país democrático, lo que demuestra que dichos países seguirán manteniendo su lucha con el totalitarismo rojo, y que Lituania ha de recuperar su independencia.

C. Verax

Sovietinėj Vokietijos Zonoj Vyksta Neramumai

Gautomis žiniomis paskutiniu laiku sovietinėj Vokietijos zonoj pagyvėjo prieš komuninistinė veikla. Traukiniuose dažnai randami prieš komunistus nukreipti atsišaukimai, platinami slapti laikraščiai, prie komunistinių įstaigų klijuojami plakatai su raide F. kas vokiškai reiškia Freiheit - Laisvė. Sovietinėj zonoj dabar visa policija yra alermo stovyje, kontroliuoja traukinius, susisiekimą plentais. Tačiau ir pati policija nėra labai patikima: daug iš jos, jei tik gal, pabėga į vakarinę Vokietijos dalį. Per du metus jau yra pabėgę 2011 policininkų. Nemaža sovietinėj policijoj yra ir kriminalistų.

Vien tik per 1949 metus 6043 raudonieji policininkai turėjo būti už nusikaltimus atiduoti teismui.

Milijonierių Ekskursija

Norėdami praleisti šią žiemą šiltuose kraštuose, Šiaurės Amerikos milijonieriai nusisamdė neseniai atremontuotą anglų luksusinį laivą "CORINTHIA" 34.000 tonų talpumo ir išvyko ilgai ekskursijai į pietus. Plaukdami iš uosto į uostą, po 74 dienų jie pagaliau sugrįžo atgal į Jungtines Valstybes. Pati kelionė jiems kainavo 5.000.000 dolerių, o laive įvairiems pasilinksminimams ir kitkam išleido dar kitus 3.000.000 dolerių. Anglai džiaugiasi, kad ši ekskursija davė vieną iš pačių stambiausių sumų, padėjusių išspręsti dolerių trūkumą tame kašte.

Prisikels Lietuva!

STALINAS PASITRAUKIA?

Sovietų majoras Nakivail, kalbėdamas Berlyne vokiečių komunistams, išsitarė, kad Molotovas perimąs visą valdžią Maskvoj, kad tuo būdu palengvinus Stalinui darbą. Taip pat amerikiečių laikraštis "Newsweek" pastebi, kad paskutinė Stalino fotografija rinkimų proga esanti netikra, Stalino galva esanti iškirpta iš prieš kelius metus padarytos nuotraukos ir įklijuota į naują fotografiją. Laikraštis pastebi, kad per šiuos rinkimus Stalinas nekalbėjo, ką paprastai darydavo per ankstyvesniuosius rinkimus. Ir Š. Amerikos respublikonų partijos politikas Harold E. Stassen, kuris buvo kandidatu į Amerikos prezidentus, mano, kad kažkas su Stalinu yra įvykę. Stassen yra matęsis su Stalinu 1947 metais. Stasseno nuomone, Stalinas esąs 10 metų senesnis, negu jį vaizduoja paskutinė fotografija. Po visų šitokių ivykių yra pagrindo manyti, kad tikrai kas nors su Stalinu atsitiko, ką Maskvos valdovai nuo pasaulio dar slepia.

Karo Vadai Susitarė Dėl Vakarų Gynybos Plano

Olandijos sostinėje Hagoje posėdžiavo Atlanto Paktą pasirašiusių 12 valstybių vyriausiųjų kariuomenės štabų viršininkai. Kovo 28 d. jie galutinai susitarė dėl bendrojo gynybos plano, kuris balandžio 1 d. buvo patiektas karo ministrams patvirtinti. Nors pats planas yra karo paslaptis, tačiau kai kurios bendrybės nėra slepiamos, būtent:

1. Jungtinėms Amerikos Valstybėms tenka strateginis bombardavimas ir ginklų tiekimas.

2. Jungtinėms Amerikos Valstybėms, Prancūzijai ir Olandijai tenka atsakomybė už persvarą jūrose.

3. Anglijai ir Prancūzijai tenka pasirūpinti priešlėktuvine apsauga ir radaro užtvara vakarų Europoje. Jos taip pat neša atsakomybę už kovos lėktuvus, už taktinį vidutinio nuotolio bombardavimą kaip pagalbą sausumos kariuomenei ir už priešo susisiekimo linijų nutraukimą.

4. Prancūzijai ir kitiems Europos kontinente esantiems sąjungininkams uždedama pareiga pasirūpinti susumos kariuomene, kuri tuč tuojau bus reikalinga atremti puolimui tolei, kolei kitoj Atlanto pusėj esantys sąjungininkai įvykdys visuotinę mobilizaciją.

RUSINA IR MOKINIŲ UNIFORMAS

"Tiesoj" išpaudintas paveikslas, vaizduojąs Lietuvos moksleivius, apvilktus nauja uniforma. Jei ne parašas, kad tai Lietuvos moskleiviai, manytum, kad koki enkavedistai, taip rusiškai ta uniforma nudirbta.

Prisikėlimas

Aną pasauliui neužmirštamą istorinę dieną buvo nugalėta mirtis Dievo-Žmogaus prisikėlimu. Tai buvo pirmoji tikrųjų Velykų — džiausmo ir triumfo diena kovojantiems prieš mirtį ir pasibaisėtino pralaimėjimo diena mirties ir blogio vaikams.

Mirtis yra kiekvienos gyvybės didysis priešas. Kristus-Žmogus buvo tos mirties sunaikintas, bet Kristus-Dievas sava galybe ją privertė nusilenkti ir iš mirusiųjų tarpo grąžinti Jo kūną naujam garbingam gyvenimui. Gyvybė yra gėris, prieš kurį kovoja mirtis. Tačiau blogis negali laimėti kovos. Jo atrodantis laimėjimas yra tik laikinis ir jo garbė — tik šešėlis. Dievas yra Aukščiausias Gėris, kuriame telpa visa, kas yra gera. Ir kiekvienas gėris, kuris atsiremia į Dievą, negali būti blogio nugalėtas. Laikinojo gėrio suklupimas prieš blogį yra tiek laikinis, kiek jis laikosi Aukščiausiojo Gėrio. Kristus-Žmogaus Sūnus buvo nugalėtas mirties, tačiau Kristus-Dievo Sūnus nugalėjo mirtį ir Velykų sekmadienį garbingai prisikėlė, prikeldamas su savim mirties nugalėtuosius, kurie vylėsi Jo prisikėlimu.

Šių dienų blogio kova su gėriu — mirties su gyvybe, melo su tiesa, neapykantos su meile — yra lyg ir davusi jam, tam blogiui, kovos laimėjimų. Tačiau tas blogio laimėjimas yra tik šešėlis, kuris praeis su saulės pakilimu, tik tamsos laikinis viešpatavimas, kurį sunaikins rytmečio aušra. Mirtis yra nugalėta, nes tikroji gyvybė jau laimėjo kovą Kristaus prisikėlime. Tiesa laimės prieš melą, nors jis būtų sugalvotas pačių galingųjų pasaulio valdovų, nes Kristus yra amžinoji Tiesa. Meilė išsklaidys neapykantos tamsumas, nes Kristus yra Aukščiausios Meilės įsikūnijimas.

Mūsų tėvynėje, atrodo, užviešpatavo ta baisioji blogio hidra, kurios trys galvos baigia suėsti mūsų tautą. Mirtis naikina geriausius Lietuvos sūnus, melas skelbia visam pasauliui ir apgaudinėja tiesos nepažįstančius, kad jie ten džiaugsme gyvena, o neapykanta stengiasi sunaikinti visa tai, kas yra gera ir gražu. Tačiau prisikėlęs Dievas-Žmogus sujungs mus brolių meile kovoti su mirtimi ir mirties nešėjais. Sujungs išlietą brolių kraują ir iškentėtas kančias su gyvųjų tikėjimu į Prisikėlimą, ir Tiesa pagaliau išeis didžiąja laimėtoja, atnešdama mūsų tautai garbingą Velykų prisikėlimo rytą ir suspindėdama Laisvės saule.

KUN. PRANAS GARŠVA M.I.C.

Streikai Italijoj ir Prancūzijoj

Jau kuris laikas kaip Prancūzijoj tęsiasi darbininkų streikas, įgaudamas vis aštresnes formas. Jo organizatoriai yra komunistai. Dabar Prancūzijos pavyzdžiu pasekė ir Italijos komunistai. Italilijoj vyksta smarkių susirėmimų tarp streikuojančiųjų ir policijos, kurie pareikalauja ir aukų. Streikuojantieji yra kartais apsiginklavę granatomis, kulkosvaidžiais ir kitais šaunamaisis ginklais.. Italija suorganizavo didžiausią po karo policijos skaičių komunistiniams neramumams atremti. Streikų banga pakilo ne be priežasties. Dabar į Prancūziją ir Italiją atvyksta iš Š. Amerikos ginklai, todėl komunistai gavo įsakymą kaip tik šiuo metu kelti neramumus ir tuo trukdyti ginklų iškrovimą. Kominformas laiks nuo laiko paleidžia į darbą penktą koloną, norėdamas išbandyt vakarinių valstybių atsparumą. Nors jis žino, kad streikai anksčiau ar vėliau bus vistiek nugalėti, tačiau jais yra silpninamas ūkinis valstybių pajėgumas, ko komunistai ir laukia.

60 Nuoš. Kolchozuose

1949 m. gruodžio 17 d. "Tiesa" patalpino M. Gedvilo kalbos ištrauką, kurioje pasakyta, jog M. Gedvila Aukščiausios Tarybos sesijoj pareiškė, kad 60 procentų Lietuvos žemės jau sujungta į kolchozus. 22 apskrityse žemės sukolchozinimas jau baigiamas.

PASLAPTINGOS LĖKŠTĖS SKRAIDO VISAME PASAULYJE

Iš Italijos, Portugalijos, Meksikos, Jungtinių Amerikos Valstybių, Urugvajaus ir net Argentinos ateina žinios apie paslaptingus skritulius, panašius į metalines didžiules lėkštes, kurios skraido dideliu greičiu, sukdamosios aplink savo ašį. Neseniai Šiaurės Amerikoje du karo lakūnai praskrido pro vieną tokią "lėkštę" maždaug 400 metrų nuotolyje ir pasakišku greičin skrendančiam padare galėjo pastebėti blinksinčius langus bei šviesas. Kovo 28 d. tūkstančiai Santiago (Čileje) gyventojų matė tokią lėkštę, skrendančią dideliame aukštyje virš miesto. Panagra meteoroliginė stotis telegrafo vienam į Santiago skrendančiam lėktuvui bandyti priartėti prie paslaptingojo skritulio, tačiau šis tuojau išnyko, skrisdamas nepaprastu grečiu į vakarus.

Nenuostabu, kad žmonių vaizduotė jau suspėjo sukurti įvairių legendų apie skraidančiąsias lėkštes. Pasakojama, kad kažkur Jungtinėse Valstybėse rastas nukritęs toksai skritulys, kuriame piloto kabina buvusi tik apie pusės metro aukščio. Taip pat ir Meksikoje buvusi užtikta nusileidusi skraidanti "lėkštė", kurios viduje rastas negyvas 45 centimetrų aukščio žmogiukas su didele galva. Tai esą įrodymai, kad skraidančios lėkštės atskrenda nuo Marso planetos.

Atsakingi Jungt. Amerikos Valstybių aviacijos žmonės viešai tvirtina, kad tokių skritulių iš viso nėra ir kad jo pastebėjimas įvairiose pasaulio vietose esąs greičiausiai vaizduotės padaras. Dar kiti tvirtina, kad skraidančios lėkštės yra radio bangomis vairuojamos rusų kartografinės mašinos, karo žemėlapiams gaminti neprieinamose vietose. Tvirtinama, kad po antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjunga Vokietijoj užtikusi naujo tipo skraidančias raketas, kurios buvo vokiečių mokslininkų pagalba ištobulintos ir dabar skraidančios po visą pasaulį. Dar kiti tvirtina, kad skraidančios lėkštės yra Jungtinių Amerikos Valstybių padaras, apie kurį oficialieji sluogsniai griežtai tyli arba bando nuneigti.

Balandžio 3 d. radio komentatorius Henry J. Taylor iš New Yorko paskelbė, kad "skraidančios lėkštės" tikrumoje yra dvejopos rūšies labai slapti J.A.V. karo išradimai. Pirmasis tipas yra tikra lekianti lėkštė — skritulys, kuris švilpdamas lekia padangėje, kartai sustodamas ant vietos, pakyla iki 10 ir daugiau klm. aukščio, kartais nusileidžia iki 350 m. ir baigiasi susprogdamas ore. Tai esą įvairaus didumo skrituliai, kartais iki 7 m. ir daugiau diametro, skrendą be piloto fantastišku greičiu ir esą nepavojingi. Antrasis tipas tikrumoje yra sprausminiai lėktuvai, vadinami X F — 5. Šie lėktuvai yra apskriti ir be sparnų, ir lekia baisiu greičiu. Bandymai su šiais išradimais vyksta jau treti metai. X F — 5 lėktuvai, nors yra apskriti, dėl didelio greičio žiūrintiems atrodo cigaro formos.

Mielas Skaitytojau, Ar Jau Užsimokėjai "LAIKO" Prenumeratą?

LIETUVIAI VISAME PASAULYJE

VOKIETIJA

IŠ TREMTINIŲ GYVENIMO

—**Blomberge** (Britų zonoj) bėra 80 lietuvių. Kitus išgabeno į Augsdorfą. Dar veikią gimnazija su 15 mokinių. Tautos šventė iškilmingai paminėta. Stovykla labai kultūringa ir tvarkinga. Visi labai gražiai sugyvena.

—**Bonna** ne tik V. Vokietijos sostinė, bet savo laiku buvo lietuvių studentų nemažas centras. Nuo 1946 iki 1949 m. Bonnoje studijavo 81 lietuvis. Universitetą baigė 44, kurių 20 su daktaro laipsniu. Savo mokslo pažangumu, kultūriniu veikimu ir organizuotumu Bonnoje lietuviai tarp užsieniečių buvo pirmutiniai. Penkios studentų poros sukūrė lietuviškas šeimas. Mišrių vedybų nebuvo. Keturi penktadaliai studentų lankė pamaldas, nepraktikuojančių tebuvo 4. "Ateities" draugovei priklausė 22, "Šviesos" sambūriui — 12. Šiuo metu Bonnos universitete tėra 2 lietuviai.

Ingolstadte buvusi gausi lietuvių tremtinių stovykla baigia tuštėti. Bėra 200 lietuvių. Gimnazija jau likvidavosi. Buv. gimn. kapelionas dr. kun. Mockus, stovyklos kapelionas kun. Skirkevičius ir prof. kun. Manelis jau išemigravo. Liko kan. A. Steponaitis.

VOKIETIJOS LIETUVIŲ JUDĖJIMAS. Šlezvig-Holsteino provincijoje likviduojamos lietuvių stovyklos Flensburge, Regensburge, perkeliant į Liubeką, Spakenberge ir Eutine perkeliant į Neustadtą ir Liubeką. Iki 1951 m. numatyta tik tos 2 stovyklos. Neustadte veikia lietuvių gimnazija ir pradžios mokykla.

KRUMINAS RAŠO ROMANĄ. Dėl sveikatos sukliudytas emigruoti rašytojas Juozas Kruminas rašo romaną. Pirmoji jo dalis vadinsis "Šeštasis Medis", antroji — "Sidabrinis Lietus". Pirmoji dalis apima trumpai laiką preš bolševikmetį ir bolševikmetį Lietuvoje, antroji — vokiečių okupaciją. Romanas realistinis.

BIZAUSKO ŠEIMA LIUBECKE. Bolševikų išvežtojo buv. ministerio Kazio Bizausko žmona ir dukra su vyru inž. Pranu Zunde gyvena Liubecke. Dėl Zundienės sveikatos ir p. Bizauskienė savo emigraciją kol kas atideda. Inž. Zundė yra Baltų Centrinės Tarybos atstovas prie britų okupacinės valdžios. Jis daug rūpinasi Vokietijoje liekančiais lietuviais, kurių Slesvig-Holsteine kaip tiktai yra nemaža.

M. JANKAUS VAIKAI REIKALINGI PAGALBOS. Aklasis M. Lietuvos patriarcho sūnus Kristupas, žinomas Lietuvos aklųjų instituto organizatorius, dabar yra Spakenbergo senelių prieglaudoje drauge su savo seserim Elze. Vienas jų brolis su šeima yra Liubecke, viena sesuo Anglijoje, kita Wuertenberge. Ypač sunki padėtis Elzės ir Kristupo. Šiaip jau jie yra nuostabūs žmonės: labai mieli, nuoširdūs, kaip nė vienas senųjų M. Lietuvos patrijotų.

AUSTRALIJA

Esu didelis klebonas...

Pietų Australijos valstybėje lietuvių turime beveik 1.000: daugumas (apie 700) gyvena sostinėje — Adelaidėje, o kiti išsiblaškę po mažesnius miestus, kaimus, "bušus" (krūmokšnius — todėl pilnai juos galima vadinti "bušmėnais") ir dykumas. O aš esu didelis klebonas: mano parapija apima visą Adelaidės arkivyskupiją, Port Augusta ir Darvino vyskupijas. Pirmųjų dviejų vyskupijų teritorija — maždaug 10 Lietuvos teritorijų, o jei pridėti Darviną —tai kita tiek, bet tas kraštas tik pačioje šiaurėje apgyventas ,ir Darvine yra keliolika lietuvių (neskaitant lenkų ir kitų). Iš Adelaidės į Darviną lėktuvu reikia skristi 12 valandų. Ten dar nebuvau, bet greitu laiku, manau, nukaksiu. Dabar esu atskridęs apie 200 mylių į vakarus nuo Adelaidės į Eyrės pusiasalį, kurio pačiam smaigaly yra Port Linkolno miestas — apie 5.000 gyventojų, iš kurių 500 katalikų. Graži vieta prie jūros, daug medžių ir krūmų; vasarą čia privažiuoja dykaduonių. Iš tos vietos automobiliu lankau "bušuose" gyvenančius lietuvius ir kitus "naujuosius australus" katalikus. Rytoj važiuojam 120 mylių į šiaurę (vis ta pati Pt. Linkolno parapija), kur keletas lietuvių dirba prie vandentikių. Vanduo, mat, Australijoje brangus: jį reikia šimtais mylių vesti iš upių ar iš kokių kalnų.

Pabuvęs šiame pussiasaly apie 10 dienų, po trijų dienų grįžtu atgal į Adelaidę švesti šv. Kazimiero. Kovo 5 d. bus katedroje iškilmingos pamaldos 11 val. su lietuvių vyrų choru, solistais, smuiku. Ir australai pasiklausys lietuviškų giesmių. Jie labai žavisi, kai išgirsta lietuviškas giesmes. Vakare katedros salėje turėsim minėjimą.— Čia, toje pačioje salėje, neseniai buvo ir Vasario 16-os dienos minėjimas vasario 19 d., sekmadienį. Salė buvo pilnutėlė lietuvių ir australų: po oficialių sveikinimų dainavo solistai: ponia E. Rūkštelienė ir p. P. Rūtenis, smuiku grojo smuikininkas p. Pr. Matiukas, choras padainavo smagiai keletą dainelių, o šokėjų grupė gražiai pašoko kelis tautiškus šokius. Pamaldos tą dieną buvo mūsų savoje bažnytėlėje, kur lietuviai susirenka kas sekmadienį. Visuomet per 200. Ten pat yra nedidelė salė, kur galima aptarti svarbiuosius reikalus. Toj parapijos salėje kas vakarą vyksta tautinių šokių ir choro repeticijos. (Tik du vakarus savaitėje susirenka ten airiai — šiaip tai mums labai pravarti ta salė ir bažnyčia).

Kun. Dr. P. Jatulis, Pietų Australijos lietuvių klebonas

24 mylios nuo Adelaidės yra Vudsaido stovykla, kur dar yra per 100 lietuvių moterų su vaikais. Miestuose sunku su butais, bet palengva lietuviai susiranda kokį kampelį, kartais išsinuomuoja ir visą namą. Apie 20 šeimų jau turi pasistatę savo namukus.— Aš gi motociklu važinėju po visą savo didžiąją parapiją ir lankau tikinčiuosius. Dažnai tenka naudotis ir lėktuvu, ypač važiuojant į dykumas, kur gamina rakietas, ir kitur.

Kun. Dr. P. Jatulis.

URUGVAJUS

BŪKIME ATSARGŪS

Paskutiniu laiku lietuviai komunistai Urugvajuje pradėjo kalbinli lietuvius prisidėti prie naujos nuosavybės pirkimo Cerro rajone. Negana to, kad jau keliolika tautiečių per neapsižiūrėjimą ar nežinojimą sukišo ar dar tebekiša savo santaupas į neva lietuvių nuosavybę esančią Av. Agraciada 2783, komunistai vis ieško naujų aukų.

Reiktų prisiminti, kokio likimo susilaukė nacių nuosavybės Argentinoje, Urugvajuje ir Brazilijoje. Jos taip pat buvo neva pačių vokiečių įsigytos. Tačiau atėjus karui jos buvo visur konfiskuotos, nes buvo aiškiai įrodyta, kad prisidengus kelių padorių piliečių vardais, vokiečiai — naciai buvo įsigiję namus, laukus ir kitas stambias nuosavybes. Panašiai daro ir komunisai. Jie sugalvoja kokią rinklavą, pav. radio valandėlei išlaikyti, surenka porą tuzinų pavardžių, kurie pasižada remti tą valandėlę mokėdami kas mėnesį po 50 centezimų ir reikalas baigtas. Tie 24 asmenys suaukoja ar tik tariamai suaukoja 144 pezus. Reiškia už tuos pinigus jie jau gali stebuklingu būdu per metus 52 radio pusvalandžius apmokėti! Mums gi yra žinoma, kad vienas pusvalandis kainuoja nuo 60 iki 100 pezų. Jeigu mes skaičiuosime pigiausia kaina, tai vien tik už radio 52 pusvalandžius reiktų sumokėti 3120 pezų. O kur kitokios išlaidos: muzikantams, vedėjams ir kotokiems nepramatytiems reikalams? Todel visai nesuklysime, kad prie tos sumos reikia pridėti dar bent 2.000 pezų. Čia jau susidaro visai graži suma — 5120 pezų. Atimkime dabar 144 ir kokius 300 pezų, kuriuos dar surenka už skelbimus, tai lieka vis tik dar 4676 pezai. Kas gali "geraširdiškai" šitokią stambią sumą pokloti? Ar tie mūsų tautiečiai, kurie dirbdami įvairiose skerdyklose vos galą su galu suveda? Apie tuos duosnius aukotojus tik vienas Vaivuskas su draugu Revucku gerai žino... Tai sovietų auksas mūsų brolių krauju ir mirtimis sukrautas taip duosniai švaistomas jų propagandai varyti. Tegul visokie "draugai" nemuilina mums akių su savo išgalvotais triukais.

Agraciados nuosavybė yra labai abejotinos kilmės, ir labai klysta tie, kurie mano, kad turėdami po vieną ar kelis pajus, gali jaustis lyg jos savininkai. Reikia pirmiausiai patirti, kas ir kieno pinigais įnešė stambiausią pinigų sumą. Tai pat reikia sužinoti, ar tas, kuris šią didžiausią pinigų sumą įnešė arba daugiausiai pajų pirko, neturėjo "kam tai" pasižadėti, kad reikalui esant "savanoriškai" tą viską perleis "kam kitam"... ..Neseniai buvo rašyta, kad sudaryta tam tikra komisija Agraciados namams remontuoti. Vel dalis mūsų suklaidintų tautiečių beveik lenktyniaudami aukojo, skolino savo sutaupas arba darbu prisidėjo manydami, kad jie prisideda prie savo kolonijos nuosavo židinio išlaikymo. Veltui tokios pastangos ir žuvę pinigai! Karo atveju tas "centras" bus uždarytas, kaip pereitame kare įvyko su vokiečių — nacių nuosavybe, turtas bus konfiskuotas, o priklausantieji prie to neva "Centro Lituano", gal būt, bus areštuoti ir išsiųsti į kokią Isla de Flores ar kitur. Tada nebus laiko gudriagalviauti ar išsisukinėti, kad mes nekalti, kad mus kiti apgavo, nes tokie visi bus skaitomi sovietų šnipais.

Kiekvienas tikras lietuvis, kol dar nevėlu, turi pasitraukti nuo tų melagingų propagandistų, lietuvių komunistų — savo tėvynės judošių, turi vengti jų centrų, kaip Agraciadoj taip ir Cerroje. Nesiduokit pagaunami ant naujos meškerės ir neklausykit įkalbami prisidėti prie naujo jūsų vardu komunistiško namo pirkimo. Būkit pagaliau tikri savo tėvynės sūnūs, o ne jos pardavikai!

Žynys.

ARGENTINA

MENDOZOS LIETUVIAI

Mendoza yra būdingas vakarų Argentinos miestas savo vynuogių daryklomis, sausu klimatu, gatvėm apsodintom medžiais, didžiuliu parku, laisvės kovų atminimų daugybe ir gražiom apylinkėm. Visą metų laiką jis yra lankomas turistų, kurių ypač gausu vasaros sezono metu. Del to butų klausimas čia yra gana sunkus ir, nors vyksta didelė statyba tiek miestę, tiek apylinkėse, butų trūkumas yra didelis. Bendrai pragyvenimo sąlygos čia yra taip pat aukštesnės negu kituose Argentinos miestuose, nors specialistai gana gerai uždirbą. Greičiausiai del to Mendoza nepritraukė čia daugiau lietuvių ateivių, kurių skaičius yra lengvai ant pirštų suskaitomas.

Naujai atvykę lietuviai čia neblogai yra įsikūrę iš kurių ypač pažymėtini p. Vytautas Sadžius ir p. Julius Endruška.

Vytautas Sadžius jau antri metai dirba techniniu prižiūrėtoju valdiškose statybose ir priklauso prie Inst. provincial de Vivienda, kur įėjo konkurso keliu išlaikęs egzaminus antruoju. Dabar yra techninis prižiūrėtojas Barrio Presidente Perón statyboje.

Julius Endruška turi nuosavą kirpyklą ir greta gražų butą, kuriuo vietos lietuviai pasinaudoja savo susirinkimams. Jo bute buvo paminėta Vasario 16-tosios šventė, kuri dėl pajėgų stokos tegalėjo būti minima tik savo tarpe.

Šiuo metu vyksta dideli pasiruošimai vynuogių šventei, kuri čia yra tikrai įspūdinga.

Mendozietis.

LIETUVA

SENSACINGAS LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

ŠIOMIS dienomis vienas Buenos Aires lietuvis gavo iš savo giminių Lietuvoje laišką, kurio turinys atskleidžia tikrą padėtį mūsų tėvynėje. Neminėsime rašiusiojo asmens pavardės, vardo nė laiško datos, kad rašiusysis su savo giminėmis nepakliūtų į Sibirą. Štai ką rašo:

"Dabar mes gavom žemės. Taip ligšiol nebuvo. Žemės 50 arų (aras lygus 100 kvadratinių metrų; 50 arų lygu 5.000 kvadratinių metrų, arba PUSĖ HEKTARO, t. y., maždaug vienas margas — Red.). Bus nors bulbėm pasisodinti. Turim 1 karvę. Darbo daug nėra. Namuos aš su tėte ėjau miškan normų kirst per žiemą, o vasarą ant lauko rugių rišt ar šiaip ką dirbt per dieną. Kada surišam 250 pėdų, tai skaito vieną darbo dieną, o kai mažiau surišam — skaito mažiau kaip dieną. Mes dabar per darbo dieną gavom 3 kilogramus grūdų. Aš turėjau 100 darbo dienų tai gavau 300 kilogramų grūdų: avižų ten buvo, rugių ir visokių grūdų mišinio. Vis kaip nors išteksim. Mums brangiai nereik už darželį mokėti: kasmet pernai rudenį reikėjo pieno 340 kilogramų, mėsos 60 kg., pinigų 40 rub., kiaušinių 50, vilnų 550 gramų, skaitosi galvos mokesčių 25 rubliai. Arklio nėra mums daugiau. Į miestą pėsčios einam. Dar bulbų 400 kilogramų: tai visa mūsų duoklė už 50 arų (pusę hektaro — Red.). Daugiau mums nėra. Geriau nereikia. Nė jokio klapato nėra. Visi vienodi. Taip nieko tokio pas mus nėra naujo. Visi sveiki ir kol kas gyvi. NN irgi sveiki. Jie dar nėra kolkoze. Kiek ilgai bus — tai nežinau. NN irgi sveiki ir gyvi visi. Aš dar jus prašysiu, kad mūsų vardan perduotumėt linkėjimus Onytei su NN ir NN ir pabarsiu, dėlko taip visai užmiršo mus: ar jai taip tėvynės negaila ir giminių... Sudiev. Likit visi sveiki. Lauksiu atsakymo. Kad mes turėtum sparnus, tai visi skristum pas jus, jau čia atsibodo..."

Norintieji įsitikrinti šito laiško autentiškumu, gali kreiptis į mūsų laikraščio Redakciją. Tiems gi, kurie nekantrauja pamatyti bolševikų agentų iki apsvaigimo giriamą rojų "tarybų tėvynėje", patariame kuo greičiausiai grįžti į Lietuvą ir pasikeisti vietoms su tais, kuriems ten "jau nusibodo" ir kurie todėl nuolat važiuoja į platųjį Sibirą amžinosioms atostogoms.

LIETUVOS GENERALINIO KONSULO JUNGT. AMER. VALST.

ŽODIS NAUJAI ATVYKUSIEMS TAUTIEČIAMS

Mieli Tautiečiai: t

Jūsų jau čia atvyko dvidešimts tūkstančių: pagal D. P. bilių, šešių metų kvotas ir apie 1.000 atgavusių JAV pilietybę, sulig gimimo šioje šalyje. Kiek galėdami tiek mes, tiek mūsų kolegos, prisidėjome prie Jūsų atvykimo, parūpindami metrikas, surasdami gimines ir draugus. Pagal Jūsų nurodymus giminės buvo ieškomi per spaudą, radiją, ne tik JAV, bet paieškojimus persiųdavome ir į Kanadą ir Pietų Ameriką. Atsakyti pajėgdavome tik atsiliepus giminėms, arba kai kada "kaimynams", kilusiems iš tų pačių vietų Lietuvoje.

Džiaugdamiesi Jūsų atvykimu betgi norėtumėm, kad mūsų su Jumis ryšiai nebūtų nutraukti ir ateityje — Jūsų pačių naudai. Mes turime turtingą kartoteką, kuri virs centraline, jei Jūs visi, kur bebūtumėt, kooperuosite, suteikdami pirmą kartą žinias apie save: vardą, pavardę, gimimo datas ir vietas visų šeimos narių, ištekėjusių moterų mergautines pavardes, kokioje NUOLATINĖJE stovykloje gyvenote prieš išvykimą, galutinai įgytą mokslą, profesiją ar amatą. Ateityje, keisdami gyv. vietą, praneškite atviruku seną ir naują adresą. Tą padarykite nežiūrint kur gyventumėt: JAV, Kanadoje ar kur kitur; mes turime adresų iš daugelio šalių ir norime pasiekti to, kad New Yorke Gen. Konsulato kartoteka būtų toji vieta, kur lieuvis lietuvį galėtų surasti, kas glaudžiai suriš mus visus. Jūs ir patys galite pasinaudoti kartoteka, tik rašydami mums rašykite aiškiai ko ieškote, paduokite ir pirmą savo pilną vardą, ne vien tik pirmąją raidą, nes "A." gali būti ir Antanas, Aleksandras, Algimantas ir pan., ir mes ta pačia pavarde turime po kelis. Rašydami pridėkite adresuotą Jums patiems voką ar atvirutę su pašto ženklais atsakymui ir darbo sutaupymui mums. Ir neužduokite mįslių bent mums: mes su Jumis susipažįstame iš atvykusių sąrašų. tačiau registruojantis jau gauname laiškus iš "Joe, John, etc.".

Daugelis jau esate ieškomi savo giminių ar draugų iš Anglijos, Australijos Venezuelos, bet sulig atvykimo sąrašų siųstieji laiškai grįžta: adresatas nežinomas, įšvyko nežinia kur. Iš 20.000 atvykusiųjų savo adresus mums pranešė tik dvidešimtoji dalis!

Pagalvokite, atsiliepkite, laukiu!
Su geriausiais linkėjimais.

JONAS BUDRYS
GENERALINIS KONSULAS
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

Prierašas: Argentinos ir Urugvajaus lietuviai galėtų registruotis Lietuvių Pasiuntinybėje Pietų Amerikai, kurios adresas yra: Legación de Lituania, c. Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Rep. O. del Uruguay.

SOV. SĄJUNGOJ DAR TEBEVIEŠPATAUJA VERGIJA

Niekam nepaslapstis, kad Sov. Sąjungoj yra daug koncentracijos stovyklų, kuriose milijonai politinių kalinių dirba vergų darbus, tik apie tai trūko iki šiol tikrų davinių. Tas žinias vakarų pasauliui dabar atvežė vienas aukštas sovietų pareigūnas, kuris dirbo ūkinio planavimo srityje ir po to pabėgo į Š. Ameriką. Tas žinias js perdavė Amerikiečių Darbo Federacijai (AFL), kuri savo keliu jas pasiuntė Jungtinėms Tautoms. Pagal to sovietų valdininko pareiškimą, sovietų slaptoji policija MVD šalia savo tiesioginių pareigų sekti piliečių politinę veiklą — yra ir didžiausia statybos bendrovė. Jos žinioj yra geležinkelių, tunelių, kanalų, uostų, kelių statyba, miškų kirtimas, anglių, geležios rū.dos kasimas ir t.t. Suprantama slaptosios policijos žinioj yra kalėjimai; kaliniai panaudojami kaip nieko nekainuoją darbininkai, aukščau minėtiems darbams. Pav. sovietinėse lentpiūvėse 1/8 visų darbininkų yra kaliniai, baldų pramonėj kas dešimtas darbininkas yra kalinys. Lediniuotoj jūroj prie transporto dirba 25% kalinių, chromo gamyboj 40%, o aukso kasyklos 75% kalinių. Yra imonių, kur išimtinai te-dirba tik kaliniai, tokių įmonių skaičius prašoksta 400. I tą skaičių įeina 64 medžio apdirbimo įmonės, 20 anglies kasyklų, 15 geležies kasyklų, 24 aukso kasyklos, 34 imonės geležinkelių statybai, 29 įmonės kelių statybai, 16 akmens skaldyklų, 8 žibalo kasyklos ir tt. Už darbą kaliniams visai nemokama. Maistas duodamas pagal nudirbtą darbą, jei neišpildoma nustatyta norma, tai darbininkas ir pavalgyt pakankamai negauna. Daugiausia vergų esama Komi respublikoj, kur jie kasa anglis.

Sovietų Sąjunga giriasi esanti darbininkų rojus, o tuo tarpu naudojasi vergų darbu, kuris visame pasaulyje yra seniai uždraustas. Dabar Jungtinės Tautos žada atspausdint minėto sovieto valdininko pranešimą ir jį išsiųsti visoms valstybėms susipažint.

Vyriškų ir moteriškų rūbų
SIUVYKLA
Vacys ir Viktorija Andriuškevičiai
Posadas 1481,
Capital T. E. 42-8615

"FOTO PABLO"
PARDUODA NUOTRAUKAS

Vasario 16 iškilmių Bs. Aires katedroje, Vasario 16 minėjimo Lietuvių Salėje Tautinio Lietuvių Ansamblio grupes - Karnavalų nuotraukas ir kt.
P-je Chicago 982, Avellaneda
(Pusė kvadros nuo Liet. bažnyčios)

Kaip Sovietų Komisarai Keliavo Baltijos Valstybių okupuot

(Pabaiga).

ESTIJOS KVISLINGAS

Neturėjau laiko gerai perprasti tikrąją Ždanovo su Sare pasikalbėjimo prasmę, nes į kambarį buvo įvestas naujas svečias. Staiga Ždanovo veidas pasidarė malonus. Jis pakilo ir su nuoširdumu ištiesė abi rankas atvykusiam.

—A, ponas Vares, esu laimingas Jus vėl matydamas. Tikiuos, kad jūs atnešat gerų žinių. Susidomėjęs stebėjau naujai atvykusį, kai Ždanovas jį sodino į patogų krėslą. Tai buvo kandidatas į ministerio pirmininko postą, žmogus, kuris sutiko sudaryti vyriausybę "visai draugingą didžiojo kaimyno SSSR atžvilgiu" pagal aprobuotą formulę. Prisipažįstu, kad Vares asmuo truputį apvylė. Buvau susidaręs kitokį vaizdą apie šiuos tipus, kuriuos vėliau pavadino kvislingais. Laukiau pamatysiąs konspiratorių tamsios išvaizdos, blogai skusto veido, godaus žvilgsnio. Pamačiau poną padorios išvaizdos, gražoko veido, iš kurio dvelkė kasdieniškumas. Atrodė, kad jis tik ką pavalgę, nes nuolat laižė savo raudonas lūpas, mėsingas, epikūriškas. Kandidato į ministerius būdas ir skonis Ždanovui nebuvo jokia paslaptis. Tam ir yra atitinkama kartoteka Lubiankoje. Ždanovas liepė atnešti dektinės, šviežio kaviar ir saldumynų. Būsimasis premjeras protestavo, bet silpnai. Pasikalbėjimas virto labai gyvas.

—Matau, — kalbėjo Ždanovas, kuris tais pat mėgo gerai išgert ir pavalgyt, — kad mudu turime vienodą skonį. Ir jis saldžiai nusišypsojo, matydamas, kad Vares sutinka su šefu.

—Ligi šiol, — tęsė Ždanovas, — visi šie geri daiktai buvo jums nepasiekiami dėl aukštų muitų. Bet jei mes sutarsime dėl kitų problemų, galima bus panaikinti muitus ir kitus suvaržymus prekyboje tarp SSSR ir Estijos. Dabar mūsų karo laivai stovi dviejuose jūsų pagrindiniuose uostuose. Kai dings karo grėsmė, mums nebus prasmės juos čia laikyti. Atvirkščiai, mes laisvai pasinaudosime jūsų uostais prekybos tranzitui su Vakarais. Jums bus iš to naudos, ne tiesa?

—O, jei tik aš turėčiau oficialų šiuo klausimu pareiškimą, — sušuko Vares blizgančiom akim. Aš visada gyniau nuomonę, kad 1940 metų komunistai nieko bendra neturi su 1918 metų komunistais, kuris paliko nekokius atsiminimus mūsų krašte. Bet mano draugai sunkiai perkalbami. Jei aš galėčiau jiems pasakyti, kad SSSR yra nusistačiusi paskiau atitraukti savo kariuomenę ir karo laivus, iš kitos pusės padidinti su mumis prekybos apyvartą ir, pagaliau, kad savo prekybos tranzitui yra numačiusi pasinaudoti Talinu, o ne Ryga, — užtikrinu, padėtis būtų daug švelnesnė — Jūs galite tai jiems pasakyti su visu tikrumu — užtikrino Ždanovas. Širyt sutikau Rottermaną.

Jis labai susidamėjęs mūsų projektu pasinaudoti jo malūnais sovietiniams kviečiams malti. Tatai įgalintų dirbti pilnu tempu nežiūrint karo. Jis man žadėjo taip pat remti naują vyriausybę. Be to, mūsų ambasadorius turėjo pasikalbėjimą su kai kuriais Krenholmo manufaktūros akcininkais. Mes esam pasiryžę jiems užsakyti savo kariuomenei uniformų.

Tai netikėtai įgalins jų dirbtuves suktis pilnu tempu. Pagaliau, mūsų prekybos misija yra painformavusi kai kurias kitas estų įmones, kad išlyginus SSSR — Estijos santykius, SSSR pasiryžus duoti joms didelių užsakymų. Šitos įmonės pareiškė noro mums dirbti.

Prisipažįstu, kad Ždanovo žodžiai mane pritrenkė labiau nei Vares. Jais buvo neigiama visa tai, kas man buvo skelbiama SSSR, būtent, kad kapitalistai yra galybė, kuri siekia vieno dalyko — sunaikinti Sovietų Sąjungą. Dabar man aišku, kad Estijos kapitalistai, davęsi komunizmo suklaidinami, nebuvo išimtis. Šiuo momentu, kai rašau šias eilutes, anglosaksų ir amerikiečių prekybiniai sluogsniai Kinijoje taip pat stengiasi, kad Čiang-Kai-Šeko režimas būt likviduotas ir kad būt sudaryti ūkiniai santykiai su komunistine Kinija. Man buvo gaila Rottermano ir Krenholmo akcininkų, kurie po keletos mėnesių prekiniuos vagonuos vyko miškų darbams į žiaurias Archangelsko srities sąlygas. Jie negalėjo numatyti, kas jų laukia, nes jie nebuvo turėję atitinkamo precedento. Bet tiems, kurie iš godumo užmiršta, kad visi susitarimai su komunistais yra apmokami milijonų nelaimingų žmonių krauju ir kančiomis, aš linkiu iš visos širdies laimingos kelionės į vietoves, pavadintas "Sovietų Sąjungos vidaus reikalų ministerijos auklėjamosios darbo stovyklos."

—Matote, ponas Vares, — tęsė Ždanovas, — jūsų vyriausybė yra užtikrinta, kad bus paremti Estijos interesai. Jums tereikia nugalėti jūsų draugų socialistų būgštavimas. Dabar aptarkime reikalus. Aš jums patikėsiu projektą mano vyriausybės notos, kurią ji įteiks, kai jūs tapsite premjeru. Šitoj notoj bus visa, ką aš jums pažadėjau: prekybos išplėtojimas, kariuomenės evakuacija ir tt. Jūs man turėtumėt šiandien, sakykim, antrą valandą ryto, pristatyti naujų ministerių sąrašą. Jums nereiks turėti jokio kito vargo.

Sunkiai atsiremdamas į krėslo atlošą, kandidatus į "premjerus" gyvai paklausė: "Vis dėlto nereikia, kad aš turėčiau kalbėti su prezidentu ir intervenuoti parlamentą. Tikrai sakant tatai mane ir kankina... Bijau, kad niekas iš mūsų tam nepritars. Žinote prezidentas Päts yra labai populiarus.

—Aš jums kartoju: duokit tik man naujų ministerių sąrašą. Visa kita — mūsų reikalas.

—Bet jūs nesiimsite jėgos! Jūsų kariuomenė neis...

—Būkite tikras. ponas Vares, — nukirto jį Ždanovas pakildamas ir prie jo artindamasis. Būkite visai tikras. Mes nesame vokiečiai. Visa bus įvykdyta pagal parlamentinės demokratijos taisykles. Mes paprašysime jūsų prezidentą sudaryti naują vyriausybę. Sykį jau dabartinis kabinetas, kuris nepajėgia kraštui kilusių problemų išspręsti, bus paleistas, prezidentas turės skelbti naujus rinkimus, ir jūs paimsite valdžią parlamento sprendimu.

Nustebintas kandidatas į ministerius pirmininkus paklausė:

—Bet kaip Päts galės su tuo sutikti? Jis gali atsisakyti. Jis žmogus su charakteriu.

Tačiau Ždanovas jau paėmė Vares už rankos ir mandagiai vedė jį durų link. Visą laiką su saldžia šypsena Ždanovas atsakė tonu, kurino kalbama kapriznam vaikui:

—Bet mes, ponas Vares, mes taip pat su charakteriu!

Kandidatas į "premjerus" dar norėjo klausti, bet Ždanovas, linktelėjęs man galva, įsakė:

—Palydėkite poną Vares.

Lipdamas pasiuntinybės laiptais su Vares mačiau didelius prakaito lašus, riedančius per jo randuotą plikę.

ESTŲ VYRAI SU CHARAKTERIU.

Toliau įvykiai plėtojosi verpeto greitumu. Jau ketvirtą naktį nebuvau sudėjęs akių. Ždanovas pasitraukdavo iš savo kabineto tik pusvalandžiui per dieną, kad truputį nusnūstų.

Po to, kai estų medikas ir poetas Vares, latvių humanistas Kirchensteinas, lietuvių rašytojos Gira prisiėmė jiems skirtas roles mūsų invazijai užmaskuoti, Ždanovas ir jo talkininkai paleido veikti su nepalyginamu meistriškumu naują proletarinės revoliucijos variantą.

***

Dekanozovas pranešė iš Lietuvos, kad nesutikta jokio pasipriešinimo: respublikos prezidentas ir vyriausybė visiškai pabėgo į Vokietiją. Latvijoj reikalai ėjo netaip gerai. Nebuvo laukta pasipriešinimo, bet prezidentas Ulmanis mūsų projektam pasipriešino. Taline mes pergyvenom pačius sunkiuosius momentus. Senasis Päts iš tikrųjų pasirodė su charakteriu. Jis visai atsisakė kalbėtis su Ždanovo emisarais net tada, kai jo ministeriai jau buvo suimti. Ne geriau sekėsi ir su generolu Laidoneriu, estų kariuomenės vadu. Mėginome išgauti jo įsakymą laikyti kariuomenę kareivinėse, bet jis nesutiko pasirašyti be asmeniško Päts įsakymo. Tą įsakymą senis sutiko duoti jau visai mūsų sargybinių izoliuotas savo rūmuose... Šitas įsakymas atidarė Estijos vartus didesnėms raudonosios armijos jėgoms, sutelktoms pasienyje.

Kitą naktį mes perėmėme prezidento Päts atsišaukimą, kurį jis mėgino paskelbti iš savo izoliuotos vietos. Šitame atsišaukime visuomenė ir vyriausybė buvo kviečiamos susilaikyti nuo bet kurio koliaboravimo su okupantais. bet ir nerodyti jiems pasipriešinimo. "Tatai pareikalautų iš tikrųjų nenaudingų aukų, — rašė Päts, — tuo tarpu kai kiekvienas estas yra brangus kovai už tėvynes islaisvinimą". Musų žmonės išbraukė iš šio teksto tą dalį, kuri ragino sabotuoti naujų valdovų žygius ir priemones tepalikdami žodžius, raginančius pasidavimą. Pakeistas tekstas su Pätso parašu buvo paskelbtas.

Tuo tarpu aš vykau į Narvą Estijos Sovietų Sąjungos pasienyje susisiekti su vadovybe kariuomenės, skirtos žygiuoti į Estiją. Šita kelionė automobiliu man davė progą keletą valandų pasnausti. Mane pažadino prie sienos, bet aš to veikiai turėjau gailėtis. Nors dirbau įstaigoje, kur kiekvienu momentu žmonės atiduodami mirčiai, bet ligtol nebuvan savo akimis matęs dar skaudesnio vnizdo: mačiau kaip nužudoma tauta.

Estų ir sovietų karininkų grupė stovėjo abipus sienos barjero. Rusų pusėje buvo matyti šarvuočiai, išrikiuoti dviem nenutrūkstamom vorom. Priėjau prie grupės lydimas generolo Jonson, naujojo estų karo ministerio. Tai buvo tikras generolas, bet įsakymas, kurį mes atgabenome, nebuvo tvarkoj ta prasme, kad Jonson, kariuomenėje žinomas kaip nepataisomas girtucklis, jį pasirašė nesižinodamas, ką daras.

Estų majoras perskaitė įsakymą. Momentą patylėjo. Mačiau virpant raumenis jo veido, kuris staiga pabalo. Susivaldęs jis apsisuko ir tarė kelis žodžius savo dalinio kareiviams. Šie lėtai ėmė kelti barjerą. Jie tai darė prisiversdami ir nepasižiūrėdami. Juo aukščiau kilo barjeras, juo žemiau linko jų galvos.

—Ponai, — tarė rusiškai estų karininkas, — mūsų prezidento įsakymas yra įvykdytas... Ir staigiai pasisukęs jis nužingsniavo muitinės pastato link.

Sovietų šarvuočių divizijos vadas davė trumpą komandą. Raudona vėliavėlė pasirodė kariuomenės priešakyje. Tuo metu, kai orą suvirpino paleistų motorų ūžimas, išgirdau muitinės pusėje šūvio pokštelėjimą. Pasisukęs pamačiau, kaip estų kareiviai, susispietę prie muitinės slenksčio, puolėsi į vidų. Vienas kareivis iššoko atgal ir užbėgo už pastato; po akimirksnio jis vėl pasirodė lydimas raudonojo kryžiaus sanitaro su tvarščiais. Nusisukau. Estų majoras padarė gestą, kurį aš būčiau turėjęs seniai padaryti. Šiandien aš turiu įspūdį, kad anoji diena estų pasienyje buvo pirmoji diena mano gyvenime, kada ligtol susitelkęs many nepasitenkinimas ir abejonės užleido vietą neapykantai ir pasišlykštėjimui. Tik pajautimas, kad neturiu teisės rizikuoti likimu savo tėvų, žmonos ir tik gimusios mažos būtybės, mane dar sulaikė ir įgalino iškęsti.

Į Taliną grįžau su vilkstine automobilių, kuriuose buvo centrinės ir Leningrado administracijos bendradarbiai. Prieš miestą buvome sulaikyti raudonosios armijos sargybų, kurios nesutiko mus praleisti. Kol mėginom susirišti su pasiuntinybe Taline ir gauti leidimą įvažiuoti, aš turėjau progą prisižiūrėti, kaip organizuojama "darbo žmonių demonstracija". Aplink mus buvo susirinkę neįtikimų driskių, kurių nei drabužiai, nei išvaizda nerodė, kad būtų vietiniai gyventojai. Kai viena grupė traukė pro mane, nugirdau kalbant rusiškai ir tada paklausiu:

—Iš kur jūs esate, vyručiai?

—Iš Izborsko, — atsakė keli balsai

Vėliau aš patyriau, kad be keleto valkatų, paimtų iš uosto smuklių ir kelių paleistų iš daboklės, daugumas manifestantų, reikalaujančių Pätsą atsistatydinti, buvo rusai ūkininkai, gyveną Estijoje pagal sovietų sieną. Jie buvo verbuojami už butelį degtinės ir 5 estų kronas. Į juos buvo įlieti jiems vadovauti 200 Säre komunistų.

Tolumoje poškėjo šūviai. Iš viso atrodė, kad dedas rimti dalykai. Staiga barzdočiai iš Izborsko neteko entuziazmo, eilės ėmė retėti, neišskiriant nė buvusių kalinių.

Gatvė, kurioje mūsų automobilių kolona buvo sustojusi, buvo nusėta raudonom vėliavom ir Stalino portretais. Sovietų kareiviai sulaikinėjo manifestantus, kurie bėgo, ir prievarta bruko jiem vėliavas ir paveikslus. Bet estai energingai gynėsi.

Tikra žmonių jūra judėjo mažutėje aikštėje prie sovietų atstovybės. Balkone pažinau Ždanovą, Sarę ir viceadmirolą Tributzą. Buvo pakelta raudonoji vėliava. Staiga nepažistama ranka ją nutraukė žemyn ir pasigirdo garsas toks būdingas draskomam audeklui. Tuoj po to gretimam name pro langą pasirodė estų trispalvė: juoda-mėlyna-balta. Kilo triukšmas. Nuaidėjo keli trumpi šūviai. Ždanovas su palydovais dingo nuo balkono. Netoliese buvęs sovietinis šarvuotis atskubėjo ir ėmė grasomai sukyti savo kulkosvaidžių bokštelį.

Su vargu prasiveržėm iki sovietų pasiuntinybės, kuri atrodė kaip apgulta tvirtovė. Prie svarbiausiojo įėjimo sargyba su sunkiuoju kulkosvaidžiu, prie kiekvieno lango po du raudonarmiečius su automatais. Bet mus saugojo Pätso įsakymas.

—A, draugas Šubinas, — ištarė Ždanovas su džiaugsmu, pamatęs įeinant tuo pat metu kaip ir aš dekoracijom apsikaišiusį čekistą. Atvykai kaip tik laiku. Matai, kas čia daros. Pasirūpink tuo nedelsdamas. Reikės atlikt rimtas valymas prieš organizuojant demonstracijas.

Laimei aš nedalyvavau Šubino valyme. Po poros dienų Ždanovas, laikydamas savo misiją baigtą, išvyko į Maskvą.

***

Po metų aš vykau į frontą. Mūsų traukinys, užkluptas lėktuvinio aliarmo, sustojo plynam lauke. Laukdamas, kol praeis aliarmas, išlipau iš vagono ir. žengęs kelis žingsnius į šalį, sugriuvau ant eilės kapų su paprastais kryželiais. Kai kuriuose dar galima buvo išskaityti cheminiu pieštuku užrašus, kuriuos lytus dar nespėjo išplauti. Skaičiau: "Selma Alasoo, iš Tartu... Anna Poussalu... Charles Tamm..."

—Kas čia per žmonės? — paklausiau praeinantį seną geležinkelietį.

Jis pasižiūrėjo į mane išsigandusiom akim ir norėjo nueiti.

—Nesibijok, tėvuk. Aš nieko blogo nenoriu. Štai, imk papirosą.

—Gerai aš nė nežinau. Sako, kad čia estai. Praėjusią vasarą, dieną ir naktį, juos pro čia vežė. Jie mirė pakeliui. Vienas traukinys čia sustojo. Išnešė iš vagono apie 20 lavonų. Daugiausia moterys, gerai apsitaisiusios, o paskum vaikai. Juos čia pakasė.

Kai aš jau buvau Vokietijoje, Šubinas įvykdė savo darbą, kurį nutraukė vokiečių ofenzyva.

***

Mano draugai ir aš buvom pakelti į naują laipsnį. Prieš mus prie raudona vėliava užtiesto stalo sėdėjo Berija ir Michailas Ivanovičius Kalininas, aukščiausiosios tarybos pirmininkas.

Mums turėjo išdalyti atsižymėjimo ženklus už mūsų sėkmingai įvykdytą misiją: "priimti baltų kraštus į brolišką sovietinių respublikų šeimą".

Kalininas, jau senukas, geraširdiškai mirkčiojo anapus paauksintų akinių. Pašaukti pavardėmis artinomės iš eilės prie stalo. Berija mus pristatinėjo Kalininui ir šisai, sekretoriaus padedamas, segė mums prie krūtinės ženklus". (ELI).

BOLŠEVIKŲ GAUDOMAS 1940-41 M. (2)

Rašo **gen. Teodoras Daukantas**

AUDROS ŽENKLE

Netrukus po mano paskyrimo mokytoju į Alytaus gimnaziją (spalio 20 d.) įvyko Stalino konstitucijos minėjimas — trijų dienų šventė, švenčiama lapkričio 6—8 dienomis. Dalyvavimas "iškilmingoje akademijoje" anoje "laisvės šalyje" yra būtinas. Nedalyvauti — kontrrevoliucinis veiksmas.

Ateinu. Sudaromas garbės prezidiumas. Šaukiami gyvų ir mirusių vadų vardai. Jų "garbingi" atvaizdai puošia sceną. Skysti plojimai. Mat, rusiukų maža, o "išlaisvintieji" prislėgtoj nuotaikoj. Kompartijos, komsomolo, komunistų organizacijų atstovai, rusų ir lietuvių gimnazijų, sugrūstų vienese patalpose, direktoriai kviečiami užimti vietas prie garbės stalo. Susirinkusieji salėje pasyviai priima jų pasirodymą. Pagaliau lietuvių gimnazijos inspektorius rusas Kastelnickis, anksčiau buvęs uoliu "jaunalietuviu", dabar — kompartijos "kandidatas", praneša: "Mokytojų atstovu prašau geografijos mokytoją Teodorą Daukantą". Pasigirsta gausūs plojimai ir lietuviškas "Valio!". Garbės prezidiume staigus sujudimas, tačiau greitai visi nurimsta ir posėdžio rimtis išlaikyta. Eidamas į sceną matau, kad ne vieni mokinukai šaukia ir ploja, bet kad ir mokytojai su kviestine publika karštai mane sveikina. Praeidamas pirmąją eilę, galvoju: "Mano valanda artėja".

Po iškilmingos posėdžio dalies Kastelnickis paskelbia:

—**Rimtai** įspėju visus dalyvius, kad reikia ploti visiems vienodai. Kitaip gali atsitikti nemalonumų.

Štai, manau sau, kas gi dabar iš valdančiųjų panorės suprasti, kad Alytuje esu niekam nežinomas ir kad tik ką buvo pareikšta simpatija ne man, bet mano dėstomai geografijai.. Kad visoje tokio spontaniškoje demonstracijoje nėra jokios politikos...

Nuolatos dainuojama bolševikų daina sako: "Aš nežinau kitos tokios šalies, kur taip laisvai alsuotų žmogus". Tada pajutau, kad aš iš tikrųjų pradedu "laisvai" alsuoti. Nuduodamas patenkintą ir ramų, vedu mokytojas šokti ir net vadovauju rateliams bei "figūroms". Demonstruoju lietuvišką taiką ir gerą valią, nors žinau, kad sovietuose viešpatauja kerštinga neapykanta. Beginklis pradedu kovą su kruvinąja neapykanta, stengdamasis nuramdyti ją taikingu gerumu.

Paskaita mokytojams. Kalba rusų gimnazijos direktorė. Po paskaitos viešai paklausiu paskaitininkę apie būsimą Lietuvos ūkininkų likimą. Klausimą pradedu netiesiog:

—Ar vienodai kovota visose Sovietų Sąjungos dalyse dėl ūkių sukolektyvinimo?

—Ne, — atsako prelegentė: — Didžiojoj Rusijoj, Maskvos srityje, mes varėm į kolūkius dar prieš bolševikų revoliuciją sukolektyvintus baudžiauninkus ("obščinnikov"), o Ukrainoje išnaikinome kulokus (pasiturinčius ūkininkus).

—Ne taip atsakote! — nutraukia paskaitininkės atsakymą rusų gimnazijos inspektorius.

Iš tokio atsakymo man pasidarė aišku, kad mūsų ūkininkai bus naikinami.

Po paskaitos apie Stalino konstituciją aš vėl paklausiu paskaitininkę:

—Sakykit, kodėl tokia "graži ir kilni" konstitucija — didžiojo Stalino kūrinys — nėra vykdoma praktiškame gyvenime?

Roza Nikolajevna Bergman atsako:

—Matot, reikia atsižvelgti į revoliucijos raidą. Revoliucija yra nuolat gilinama. Tuomet, kai ši konstitucija buvo parašyta, ji atitiko gyvenimą. Bet nuo to laiko gyvenimas pakitėjo ir dėlto **atrodo**, kad ji nevykdoma...

Nesiginčijau su direktore, nors gerai žinojau, kad Stalino konstitucija buvo parašyta ne Sovietų Sąjungos piliečiams, bet kapitalistinio pasaulio minioms klaidinti. Mums Stalino konstitucija buvo aiškinama ir rodoma tik laikinam akių apdūmimui: tik tam, kad dar kurį laiką tikėtume laisve ir manytume, kad socialinis gyvenimas Lietuvoje nebus pakeistas. Panašiai tvirtino įvairios bolševikų deklaracijos žygio į Lietuvą metu. Tikrumoje gi niekados Stalino konstitucijos dėsniai, liečią piliečių teisių lygybę bei laisvės garantijas, nebuvo vykdomi. Jeigu jau ne nuo 1905 metų, tai bent nuo 1917 metų revoliucijos melas bolševikuose yra pastatytas tiesos vietoje. Centralizuotoje Sovietų Sąjungos federacijoje Stalino konstitucijos pripažįstamų atskirų tautų apsisprendimo teisės akivaizdoje nuo Stetino per Kronštatą iki Vladivostoko (o gal ir iki Kantono?) yra vykdoma baisi rusifikacija. Meškos letenų naguose atsidūrusių, valstybės nusavintų, žemę dirbančių baudžiauninkų "laisvas alsavimas' 'atsiduoda bado karštligės dvokimu. Raudonoji revoliucija, bolševikų supratimu, žengs pirmyn, plėsis ir nesustos tolei, kolei nebus užkariauta visa žemės planeta. Jiems visai nesvarbu, ar visiškas revoliucijos triumfas nesibaigs katastrofišku žmonijos išnaikinimu, panašiai kaip ligos vystymasis, pasiekęs visiško įsigalėjimo, baigiasi kūno mirtimi.

Tokios ir panašios mintys sukosi mano galvoje, švenčiant Stalino konstitucijos šventę. Jaučiau, kad virš mano galvos ir visame mūsų tėvynės danguje renkasi tiršti audros debesys, iš kurių kiekvienu momentu gali pasipilti perkūnijos ir žaibai.

(Bus daugiau).

Mokslas + Menas + Literatūra

Lietuvių Tautinis Ansamblis Argentinoje su savo vadovybe: (iš kairės: Tautinių šokių vedėjas Vyt. Namikas, Ansamblio vadovas ir rež. A. Petravičius ir choro vedėjas A. Stasiulis). — (Foto Pablo)

DAINA, ŠOKIS IR TAUTINIS ANSAMBLIS ARGENTINOJE

Ne vienas kultūros ar rašto žymus svetimos tautos atstovas, pažinęs mūsų liaudies dainas ir pabuvojęs Lietuvoje, sako, kad Lietuva yra dainų šalis, kraštas. Gal būt, girdi, nėra pasaulyje kitos tokios kalbos, kaip lietuvių, kuri būtų taip pritaikinta dainai: lietuviai, esą, jau kalbėdami dainuoja.

Šie žodžiai ir mintys, kieno jie būtų pasakyti, mums yra ne naujiena, tačiau neperdėti ir teisingi. Lietuvis, kur kaip begyvendamas ir ką bedirbdamas, tikrai dainuoja. Savo liūdesį ir skausmą, džiaugsmą ar ateities viltį dainoje išreiškia. Jie dalinasi dainoje džaugsmu su kitais, o nelaimėje ir varge nepalaužiamai stiprėja dvasia. Todėl nenuostabu, kad Nepriklausomoj Lietuvoj kiekvienam kaime skambėjo daina, o po šio antrojo pasaulinio karo, atnešusio mūsų tautai didžiausią nelaimę, priespaudą ir vargą, lietuviai išblaškyti po visą pasaulį, tikrai kaip tie Dievo paukšteliai, vėl pragydo. Kūrėsi ir kuriasi įvairūs chorai ir ansambliai.

Kas pasakyta apie dainą, beveik tinka ir tautiškam šokiui. Tautiški šokiai, atgaivinti Neprikalusomoj Lietuvoj, yra lietuvio būdo ir dvasios plastiškas ir ritmingas išreiškimas. Jie pasižymi originalumu ir charakteringumu. Tautiški šokiai, kaip ir daina, tomis savybėmis patraukia žiūrovą, jį sužavi ir pavergia. Kas gyveno vakarų Vokietijos tremtinių stovyklose, tas matė ir girdėjo, kokių simpatijų susilaukė lietuvių visuomenė iš anglų, amerikiečių, prancūzų, kanadiečių, australiečių ir kt. valdomųjų veikmių, kai šie apsilankydavo koncertuose, išgirdavo liet. dainas ir pamatydavo tautiškuosius šokius. Jei šiandie liet. emigrantai kviečiami ir laukiami Amerikoj, Kanadoj ir kt., tai padarė lietuviška daina ir šokis. Vokietijoj, bene Prancūzų okupacinėj zonoj, vienas aukštas valdžios pareigūnas po vieno ansamblio pasirodymo jo vadovui pareiškė: "Esu jūsų dispozicijoj. Ko jums tik reikės, prašom kreiptis į mane, visada pagelbėsiu".

Meniniu ir kultūriniu savo veikimu ir darbu lietuviai sudomino ir vokiečius, ir pastarieji susidarė labai teigiamą nuomanę ape lietuvius.

Populiariausias ir įdomiausias meninis vienetas yra Tautinis Ansamblis, savo programoj įrašęs dainą ir šokius (kai kurie ansambliai dainas ir šokius dar palydi tautine kanklių, ragų, vamzdžių, skudučių ir kitų instrumentų muzika). Tautinis Ansamblis taip pat pradžią, pavadinimą ir išsivystymą gavęs Nepriklausomoj Lietuvoj, vėliau sėkmingai buvo puoselėjamas vakarų Vokietijoj. Kas negirdėjo Čiurlionio Ansamblio, vadovaujamo muz. Mikulskio? Tai pati ansamblių viršūnė, pats subtiliausias dainos ir šokių meninis įkūnijimas. Kas pagaliau nežino muz. Sodeikos ir rež. G. Veličkos taip pat vakarų Vokietijoj sudaryto ansamblio, kuris, jungdamas dainą ir šokius, norėdamas juos labiau įprasminti ,apsidengdavo švelniu dramatizmo šydu (palyginkite "Šienapiūtę"). O kiek jų buvo sukurta tremtyje mažesnių ir mažiau populiarių, kurie betgi kiekvienas atliko savo vaidmenį ir paskirtį ir prisidėjo pre lietuvių meno ir vardo išpopuliarinimo. Mes šiandie dar nemokam ar nesugebam (geriau — nenorim) visa tai įvertinti, kiek būta idealizmo, pasišventimo, kiek darbo ir pastangų tam padėta.

Prieš kurį laiką Argentinoj, Avellanedoj, susikūrė Tautinis Ansamblis. Jei Lietuvoj Tautinis Ansamblis buvo vyriausybės proteguojamas, Vokietijoj — komitetų ir visuomenės palaikomas, tai čia, Argentinoj jis gyvuoja jo vadovo rež. Petravičiaus didžiausiu idealistiniu užsispyrimu, choro mokyt. muz. A. Stasiulio, tautiškų šokių vadovo Namiko ir visų ansamblio dalyvių pasišventimu ir pasiaukojimu.

Tautinio Ansamblio trumpo laiko darbo rezultatas buvo G. Veličkos **"Šienapiūtės"**, 2 veiksmų pjesės, pastatymas. Kadangi Ansamblio pagrindinis motyvas yra daina ir šokis, todėl ir G. Veličios veikale šis dalykas iškeliamas, nors ir pati pjesė perpinta švelniu dramatizmo siūleliu. Pjesė, vaizduodama tam tikro laikotarpio sodžiaus gyvenimą su jo papročiais ir kaip tas sodžius traukia savęspi jaunuolį, išklydusį miestan, nėra sudėtinga, ir veltui mes joje ieškosim aštresnių dramatinių kolizijų ir sudėtingesnų charakterių. Atrodo, autorius to nesiekė ir neieškojo. Tiesa, yra gražių sceneliu, kurios lyg ir sudaro dainai ir šokui ryškesnį foną.

Rež. Petravičius gerai suprato autoriaus mintį ir kruopščiai apdirbtą medžiagą patiekė plačiajai auditorijai. Pastatymo dieną žiūrovai įvertino režisieriaus, dainų mokytojo ir šokių vadovo pastangas ir darbą, ir Ansamblis užkariavo tautiečių širdis.

"Šienapiūtė" du kartu buvo pastatyta Avellanedoj, du kartu provincijos miestuose — Rosario ir Berisse. Kadangi **"Šienapiūtės"** pastatymas ir choro pasirodymas Berisse charakteringas išdavomis keliais atžvilgiais, todėl apie tai tenka tarti dar keletą žodžių.

Kas matė **"Šienapiūtės"** premjerą Avellanedoj, Berisse galėjo pastebėti kaikurį skirtumą. Jei pirmame pastatyme aktoriai jautėsi lyg nedrąsiai, kiek varžydamiesi ,tai Berisse kiekvienas gerai žinojo savo vietą, ką sako ir daro. Žodžiu, jautėsi "kaip namie". Todėl vaidinimas tikrai gražiai pavyko. Ir choro dainos, sudainuotos po vaidinimo, diriguojant muz. Stasiuliui, skambėjo harmoningai, švelniai ir jausmingai. Nenuostabu, kad buvo sužavėti ne tik mūsų tautiečiai, bet ir buvę argentiniečiai, ypač spaudos atstovai. Pastarieji teigiamai įvertino Ansamblio pajėgumą ir pakvietė Ansamblį į žymiausį La Platos teatrą ir radiofoną koncertuoti, leisdami pačiam vadovui nustatyti net laiką.

Antras Tautinio Ansamblis pastatymas yra dainų ir šokio pynė — **"Tėviške brangi, Tau mes dainuojam"**. Šią pynę tautiečiai matė Lietuvių salėje Avellanedoje š. m. vasario 19 d., minint mūsų Nepriklausomybės paskelbimo, vasario 16 d., šventę. Pynei buvo parinktas tokios dainos ir šokiai, kad jie žiūrėtojuose ar klausytojuose galėtų sukelti tam tikrą nuotaiką ir jausmus. Pati pynė — **"Tėviške brangi, Tau mes dainuojam"** — jau rodo tautinį patrijotinį charakterį. Ir iš tikro: Tėvynės meilė ir ilgesys ("Op, op, Nemunėli"...), prisiminimas ("Kai aš grėbiau lankoj šieną"), gamta ("Mėlynas čia linas"). jaunystės svajonės, džiaugsmas ir darbas Tėvynėje ("Siųsčiau paslelį", "Šėriau, šėriau sau žirgelį", "Audėjėlė", "Lenciūgėlis") ir t.t. bus svarbiausi pynėje keliami motyvai. Deklamaciniai perpynimai tik sustiprindavo ir labiau įprasmindavo bendroje grandinėje dainas ir šokius, kurie nuotaikingai tai stiprėjo, tai vėl silpnėjo.

Šiuo antruoju pastatymu Ansamblis dar kartą įrodė savo sugebėjimą, pajėgumą ir neabejotinai nusipelnė mūsų tautiečių pritarimą ir dėkingumą.

Ar mums visiems aišku ir suprantama, kokią atsakomybę ir naštą pats Ansamblis užsidėjo ant savo pečių ir kokią svarbią misiją atlieka, mums draugiškame ir vaišingame krašte! Nėra abejonės, ką mes ir žinome, kad Ansambliečių darbo ir gyvenimo sąlygos tikrai nėra idealios, susiduria su įvairiais sunkumais. Todėl Ansamblio atliekama misija dar didesnės įgauna reikšmės ir prasmės. Šia proga tenka tik palinkėti Ansamblio režisieriui, choro ir šokių vadovams ir visiems ansambliečiams ištvermės nugalėti visas kliūtis ir po kurio laiko vėl pradžiuginti mus nauju pastatymu.

Iš Ansamblio statytos Gasparo Veličkos pjesės "Šienapiūtė" (II veiksmas). Dekor. dail. R. Kuprevičiaus. (Foto Pablo)

LIETUVIŲ TAUTINIS ANSAMBLIS

žiemos sezono atidarymo proga š. m. balandžio mėn. 15 d. 20 val. Lietuvių salėje Avellanedoje rengia

VAKARĄ-KONCERTĄ

Programoje:

I

Mišrus choras
Tautiniai šokiai
Deklamacijos

II

Dainos, žodžio ir šokio pynė
"Tėviške brangi, tau mes dainuojam".

Režisuoja A. Petravičius, chorui vadovauja A. Stasiulis, tautiniams šokiams — Vyt. Namikas.

PO PROGRAMOS — ŠOKIAI

Ansamblio Vadovybė

TAUTINIAM ANSAMBLIUI LINKĖJIMŲ VIETOJE

Kai dideli, svarūs ir gražūs dalykai gimsta ir bręsta tyloje, tai galima drąsiai tvirtinti, kad jie bus gyvybingi ir kaskart gilesnė bus jų reikšmė ir žymesni vaisiai.

Taip ir vos prieš metus laiko gimusi Tautinio Ansamblio mintis ir tyli paties Ansamblio užuomazga bei vystymasis priskiria šį artistinį vienetą prie tų mūsų lietuviškosios bendruomenės organizmų, kurioms lemta, išaugus ir sustiprėjus per vargus ir pasišventimą, kaskart plėsti savo spinduliuojančią įtaką ir vis glaudžiau sutapti su lietuviškuoju mūsų kolonijos gyvenimu.

Mačiusiam pirmuosius Ansamblio pasirodymus ir paskutinįjį spektaklį, praėjusį šešioliktosios vasario dienos proga, negalėjo kilti jokių abejonių dėl laimingos tų jaunų pasiryžėlių darbo ateities. Jeigu anuomet, darbą pradedant, tebuvo meno idėja ir daug nuoširdus noro, tai dabar jau atsirado ir tai, kas šiai meno krypčiai yra būtina sąlyga — ansamblis virto vienetu, pasidarė vieningu meniškos idėjos reiškėju. Jausti, kad ansamblio narius jungia bendras siekiamų meno tikslų suvokimas. Tautinis Ansamblis stojo tikran kelin.

Antrųjų Tautinio Ansamblio metų angoje mes, dėkingi žiūrovai ir draugai, privalome pareikšti ansambliui ir jo vadovams du pagrindinius linkėjimus: pirmas — visuomet atsiminti, kad Tautinis Ansamblis pasidarė aktyviu ir nepamainomu Lietuviškosios kultūros fronto kovotoju ir toks turės visuomet išlikti; ir antras linkėjimas — su nemažėjančiu atkaklumu, neišsenkančia energija ir su tuo pačiu artistiniu sąžiningumu eiti pradėtuoju keliu, ieškoti įkvėpimo ir kūrybinio polėkio pasisekimuose, o sunkumus imti naujų paskatinimų vietoje.

Mes gi, žiūrovai, visuomet būsime laimingi visų ateinančių Tautinio Ansamblio laimėjimų liudininkai ir vertinojai.

Daug sėkmės!

Andrius Kuprevičius

KULTŪROS KRONIKA

ANDRIAUS KUPREVIČIAUS KONCERTAS MAR DEL PLATOJE

Žymusis mūsų kolonijos pijanistas Andrius Kuprevičius š. m. balandžio 4 d. turėjo piano koncertą Mar del Platoje Casino salėje. Skambino Bacho, Liszto, Schumano, Debussy, Chopino ir kitų pasaulinio masto muzikų kūrinius. Savo neginčijamai puikia technika mūsų kolonijos virtuozas žavėjo argentiniečius, kurie buvo pilnai užpildę didelę Casino salę. Tenka pasidžiaugti, kad mes savo tarpe turime tokių pajėgų, kurios iškyla meno pasaulyje ir tuo garsina Lietuvos vardą.

—**S. Sužiedėlis**, istorikas, buv. Vytauto D. Universiteto docentas, šiuo metu gyvena JV. Daugiau kaip metus dirbęs fabrike dabar perėjo redaguoti "Darbininką". Jo šeima Broctone. Vyresnieji sūnūs dirba, o 4 jaunesnieji mokosi.

—**P. Jurkus** baigė rašyti poemą "Juodvarniai". Jis dėsto lietuvių literatūrą Schw. Gmuendo lietuvių stovyklos gimnazijoje ir redaguoja ateitininkų sąjudžio vadovą "Į Ateitį".

—**J. Kavaliūnas**, prof. S. Šalkauskio mokinys, pedagogas, ruošia Tuebingeno universitete dizertaciją. Plaučiam susilpus, atsigulė sanatorijon.

—**K. Pažėraitė**, parašius romanus "Nusidėjėlė" ir "Laikūnas", pradėjo trečią — "Svetimi Vėjai". Ji gyvena pas savo brolį Sao Paulo.

—**A. Griniuvienė**, Schw. Gmuendo lietuvių stovyklos gimnazijos mokytoja yra pasireiškusi kaip gabi šokių kūrėja. Ji yra sukūrusi keliasdešimt originalinių lietuviškų šokių, inscenizuojančių mūsų liaudies dainas. Savo nuoširdumu ir kūrybine dvasia ji pasidarė labai jaunimo mėgstama.

—**Kun. J. Krivickas** Strasbourgo universitete studijuoja pedagodiką. Jis taip pat aktingai dalyvauja lietuvių gyvenime.

—**A. Vasiliauskas**, buv. Vilniaus universiteto docentas, tremtyje katalikiškos akcijos pirmininkas ir švietimo darbuotojas, dabar dirba Amerikos R. K. Susivienijime.

—**Dr. P. V. Raulinaitis** su šeima įsikūrė Melbourne (Australijoj). Su vyresniu sūnum dirba biure. Jaunesnysis studijuoja.

—**G. Petrikas** iš Adelaidės (Australijoje) rašo. kad nutautėti pavojus ten didelis ir dėl to, kad nėra lietuvaičių.

—**A. Vaičiulėnas**, muzikas, St. John katedros vargoninko pareigas eina nuo 1949 m. spalių mėnesio ir susilaukė iš vyskupo ir vietos dvasininkų daug komplimentų.

—**A. Repšys**, teisininkas, yra įteikęs Heidelbergo (Vokietijoje) universitetui savo disertaciją "Teisinė Lietuvos padėtis II-jo pasaulinio karo metu".

—**K. Banaitis**, žinomas prūsų lietuvių veikėjas, dabar gyvena Vokietijoje pas dukterį. Jo sūnus V. Banaitis, lankęs Kauno konservatoriją, dabar studijuoja muziką Stuttgarte (Vokietijoj).

—**"Tiesos" laikraščio** — Lietuvos komunistų partijos (b) organo redaktoriaus pavaduotoju dabar pasirašo D. Roda.

"Tėviške brangi, Tau mes dainuojam". Dekor. dail. R. Kuprevičiaus (Foto Pablo)

SEKMADIENIO
RIMČIAI

ALELIUJA!

1. 1933 metų birželio—liepos mėn. lankome Šv. Žemę, Palestiną. Mano kelionės įspūdžiuose įrašytos sekančios mintys: "Kristaus karstas niekuomet neišdils iš mano atminties: pasididžiavimas, džiaugsmas ir stiprybė turėjusiems laimės jį lankyti, bučiuoti, pagarbinti... Dar daugiau: turėjau laimės pačiame karste net tris kartus laikyti šv. Mišias. Koks supuotimas: Viešpats Jėzus jame išbuvo tris paras, aš gi atlaikiau trejas šv. Mišias! Tai maloniausias mano gyvenime prisiminimas! Anuo momentu visai aiškiai supratau šios dienos šv. Mišių pradžios žodžius: "Tai diena ,kurią Viešpats padarė. Linksminkimės ir džiaukimės joje"! Mano sieloje tikrai džiaugsmingai skambėjo ALELIUJA, kurią tikimės giedoti drauge su angelais danguje".

2. Velykų šeštadienyje, šventinant, velykinę žvakę, giedama "Angeliškoji", kuri yra viena iš gražiausių liturginių giesmių. Štai jos žodžiai: "Džiaukis angeliškoji dangaus bendruomene! Džiaukitės dieviškosios paslaptys dėl Didžiojo Viešpaties pergalės! Tegul gaudžia išganymo trimitas! Taipgi tesidžiaugia amžinojo Karaliaus šviesa apšviestoji žemė: žinokite, kad tamsuma jau išblaškyta! Taip pat tesidžiaugia mūsų Motina Bažnyčia, pasipuošusi šios Šviesos spinduliais. Teskamba joje visų tautų džiaugsmo šūkiai! Jūs gi, mylimieji mano broliai, kurie drauge su manimi dalyvaujate šios Šviesos suspindėjime, kreipkites į visagalio Dievo gailestingumą... O lamingoji naktis, kuri tik viena užsitarnavai žinoti Kristaus iš karsto prisikėlimo momentą... Naktis, kurioje dangus susijungia su žeme, dieviškumas su žmogiškumu! Prašome Tave, Viešpatie, kad šitoji Tavo garbei pašventintoji žvakė žibėtų prašalinti nakties tamsybei ir įsijungtų į dangiškąją šviesą. Tesužiba mums rytmečio Žiburys, kuris niekad mumyse teneužgęsta, kuris, griždamas iš pragaro, apšvietė aiškia šviesa visą žmonių giminę".

3. Šv. Grigalius Nazianzietis savo VELYKINIAME PAMOKSLE (45) sako: "Velykos, velykos, ir trečią kartą, Švenčiausiai Trejybei, sakau: velykos! Tai švenčių šventė, tai iškilmių iškilmė, džiaugsmas ne tik Kristaus artimiesiems, bet ir prisirišusiems prie žemės, nes spindi visiems, kaip saulė žvaigždėms... Vakar kryžiuje su Kristumi merdėjome, šiandien su juo džiaugiamės. Vakar su juo mirėm, šiandieną esame juo atgaivinti. Vakar su juo buvome palaidoti, šiandieną su juo prikelti".

4. "Kristaus prisikėlimas atnešė gyvenimą mirusiesiems, garbę šventiesiems ir atlaidą bei gailestingumą nusidėjėliams" (Šv. Maksimas).

Džiaugsmingo aleliuja!

Kun. Stan. Grigaliūnas

Ar aš medžiaga?

Pasiklausykime, ką neabejotinai tikras gamtos pažinimas sako apie žmogų. Nemokytam žmogui atrodo, kas gali būti nepaprastesnio negu smėlio grūdelis, kurs, štai, atrodo esąs pilnoje ramybėje. Mokslas gi įžiūrėjo, jog tas grūdelis yra labai sudėtingas ir jog jame vyksta judesiai su neįsivaizduojamai dideliu greičiu. Ir ne tik tas grūdelis, bet ir visas materialusis pasaulis yra nuolatiniame mažyčių dalelių lakiojime ir elektro — magnetinio lauko bangavime, ir tai neišskiriant ir mūsų kūno. Kada oro mažytės dalelės smarkiau bombarduoja termometrą, jos išjudina termometre esančio gyvsidabrio daleles, kurios irgi ima smarkiau lakioti: gyvsidabrio tūris nuo to didėja, jo stulpelis kyla aukštyn. Mes sakome, kad temperatūra kyla. Bet tos oro dalelės bombarduoja ir mūsų ranką, ranka irgi nuo to plečiasi, ir mes pajuntame šilimą. Bet ar ranka pajunta šilimą? Yra žinoma, jog tam tikrais chemikalais galima kuriam laikui suparalyžuoti nervų pralaidumą. Jeigu taip padarysim su nervais, vedančiais iš rankose į smagenis, matysime, kad nors ranką degintume, šilimos nejusime. Taigi ne ranka ir ne rankoje esantieji nervai pajunta šilimą. Gal tad smagenys pajunta šilimą? Kada kas-nors paliečia ranką, jos nervuose įvyksta tam tikros cheminės reakcijos, kurios persiduoda į smagenis, lydimos tam tikros elektromagnetinės bangos. Tai iššaukia ir smagenyse tam tikras chemines reakcijas. Kas gi yra cheminė reakcija? Ogi trumpai tariant pasikeitimas tarp molekulų, atomų ir tarp paviršutinių elektronų. Tas paviršutinis atomų pakitėjimas, persigrupavimas yra surištas su gana dideliais energijos pasikeitimais. Jeigu vyktų esminis — substancialus — atomų pasikeitimas, tad atsipalaiduotų toki milžiniški energijos kiekiai, kaip atominėje bomboje, ir jie susprogdintų ne tik žmogaus galvą, bet ir visą namą ar gal ir visą miestą.

To nežinojo Aristotelis ir todėl taip lengvai galėjo kalbėti apie esminius medžiagos pasikeitimus. Ne, esminio medžiagos pasikeitimo žmogaus kūne neįvyksta ir juo labiau ta medžiaga negali įgauti savybių, kurios yra svetimos bet kokiai kitai medžiagai. Pagaliau kas gi yra esminis medžiagos pasikeitimas? Pavyždžiui, kas įvyks, vandenilio bombai sprogstant? O gi štai kas yra dabar mokslui žinoma: medžiaga ir energija yra tik dvi formos to paties banguojančio elektromagnetinio, lauko. Ta medžiaginė energija gali susiburti tarsi į vieną tašką, pagimdydama taip medžiagą. Medžiaga gi dideliame žvigždžių centro karštyje gali pavirsti spinduliuojančia energija. Nesenai ir žmogus išmoko paversti medžiagos trupinius į baisius energijos išteklius. Taigi esminiai pasikeisdama medžiaga netampa kita medžiaga, bet baisiais energijos kiekiais.

Bet grįžkime prie vyksmo, kurs įvyksta smagenyse, kada juntame šilimą. Smagenyse, tai yra tam tikru būdu sutvarkytoje molekulų ir atomų krūvoje, vyksta dalelių lakiojimai, persigrupavimai, elektromagnetinio lauko bangavimas. Ar yra bent mažiausio panašumo tarp medžiagos dalelių lakiojimo ir to, ką vadiname šilima ar šalčiu? Kiekvienas protiniai neaklas žmogus įžiūri, jog čia esama dviejų visiškai skirtingų dalykų — šilima yra visai kas kita negu dalelių smarkesnis ar lėtesnis lakiojimas Taigi ir ne smagenyse vyksta šilimos jutimas. Medžiaginiame pasauly nėra nei šilimos nei šalčio. Ar tai bus žvaigždžių branduolys, ar mūsų kambario oras, ar mūsų smagenys, niekur čia nėra šilimos, yra tik greitesnis ar lėtesnis medžiagos dalelių lakiojimas.

Gaisrininko smagenyse dėl supančio karščio ir dėl sunkaus darbo kinetinė judomoji smagenų atomų energija gali gerokai pakilti, o vienok užimtas labai savo darbu jis visai nejaus šilimos. Arba užhipnotizuotam žmogui galima įkalbėti, kad, pav., karštas vanduo yra šaltas ir jis tikrai jus šaltį, nors smagenų dalelės ir smarkiau lakiotų.

Kada tam tikri oro virpėjimai užgauna ausų nervus, mes pajuntame garsą. Ir šiuo atvėju smagenyse vyksa virpėjimai, kurie nė mažiausio panašumo neturi su garsu. Medžiaginiame pasauly nėra garso, nėra jo nė smagenyse.

Kada tam tikro ilgio elektromagnetinės bangos pasiekia mūsų akį, jos iššaukia akies retinoje tam tikrą cheminį vyksmą, kuris persiduoda smagenims. Mes aiškiai ižiūrime, jog pati elektromagnetinė banga nėra nei raudona nei balta, ir jog smagenų dalelių šokis nėra nei žalias nei mėlynas. Medžiaginiame pasauly nėra nei šviesos nei spalvų, visa tai yra tik mumyse, ir tai ne kūne, o sieloje.

Kada tam tikri kūneliai užgauna mūsų uoslės ar skonio nervus, tada vėl suvirpa mūsų smagenys, o mes, pajuntame saldumą ar rūgštį, šiokį ar tokį kvapą. Ir vėl visa tai yra visiškai kas kita negu medžiagos dalelių šokinėjimas. Kada žmogus kanda į svogūną, tada jo smagenyse įvyksta tam tikras virpėjimas, bet siela tai pajus labai skirtingai, priklausomai no to, ar jis yra normaliame stovyje ar jam hipnose yra pasakyta, jog jis valgo gardų obuolį.

Kada dūžiu ar dūrimu skausmo nervuose iššaukiama cheminė reakcija, tada smagenyse vėl vyksta šokis, siela gi atsako skausmo pajutimu, kas vėl yra visiškai skirtinga nuo bet kokio banguojančio ar translatorinio (perteikiamojo) judėjimo. Smagenų judėjimas gali pasilikti tas pats ir net dar sustiprėti, o mes skausmo nepajusime, jeigu siela labai bus užimtas kuo kitu, ar bus hipnozės stovyje.

Taigi matome, jog esama mažiausiai dviejų būties sluogsnių: medžiaginis pasaulis su savo atomais ir bangomis, kur nėra jokio garso, jokios šviesos, jokios šilimos ar šalčio, jokio skausmo ar malonumo; ir mūsų pasaulio šviesos spalvų, garsų, šilimos ir šalčio, malonumų ir skausmų. Tik protu aklas žmogus gali nematyti, jog šitie du pasauliai yra visiškai skirtingi. Kas to neįžiūri, tas neturi menkiausio sugebėjimo protauti. Ir su tokiu žmogum nebegalima toliau kalbėti, kaip su aklu nuo gimimo negalima kalbėti apie spalvas ar su kurčiu apie garsus.

Kaip šitie du skirtingi pasauliai yra tarp savęs surišti, apie tai kitame straipsny. Bet jau dabar aišku, jog aš savo esmėje nesu medžiaga.

Rašo Dr. J. MAČERNIS

IŠ RELIGINIO GYVENIMO

—**Arkiv. J. Skvireckas** šv. metų Velykom važiuoja į Romą. Atvelykiui vyks ir vysk. Padolskis. Apie vysk. Brizgio vykimą tuo tarpu nieko nežinoma.

—**Kun. Z. Gelažius**, buv. Hanau liet. stovyklos kapelionas ,išvyko į JV. Jo organizacinis sugebėjimas, taktas ir mokėjimas visus jungti, suraminti, pakelti nuotaiką, jį buvo padaręs labai populiarų. Australijos vysk. O'Brien jį kvietė savo vyskupijon, bet ,tikėdamasis būt arčiau didesnio lietuvių būrio, pasirinko JV.

—**"Putnam — lietuviškos dvasios oazė"** — rašo vienas mūsų profesorius, apsilankęs JV Vargdienių Seselių centre. "Visos kitos lietuviškumo vardą nerišiojančios institucijos yra paliestos amerikonėjimo. N. P. Seseles šiuo atžvilgių reikia statyti pačioj aukščiausioj vietoj," — rašo jis.

—**Kotrinietės seselės** Kanadoj rengiasi steigti savarankišką vienuolijos namą. Jų 3 tuo tarpu dirba šv. Juozapo ligoninėje Hamiltone, o viena pas vengres seseris of Social Services Toronte.

—**Kun. dr. A. Baltinis** susirašinėja su lietuvių šv. metų organizacijos komitetu Romoje dėl lietuvių tremtinių maldininkų kelionės Šv. metų proga į Romą.

KN. KN. DABUŠIS IR KRASAUSKAS ROMON. Ilgametis Spakenbergo lietuvių tremtinių kapelionas, Slesvig-Holsteino dekanas ir Tautinio Delegato įgaliotinis britų zonai kun. V. Dabušis-Dabašinskai ir Pinnebergo universitetinės lietuvių stovyklos kapelionas kun. R. Krasauskas vyksta studijoms Romon.

KAUNE NEBĖRA JĖZUITŲ

Paskutinėmis žiniomis iš Lietuvos Kaune dalis jėzuitų yra ištremti, o dalis iššudyta. (ELI)

BALFO PIRMININKAS — GARBĖS KANAUNINKAS. Dr. kun. Končius, ir būdamas JV, priklauso savo kilmės vyskupijai — Kauno. Kauno Arkivyskupas Juozapas Skvireckas neseniai dr. kun. Končių paskyrė Kauno kapitulos garbės kanauninku.

Moterų
PASAULIS

3 punktai lietuvybės išlaikymui

Atvykus į Ameriką didesniam lietuvių skaičiui, padidėjo ir susirūpinimas dėl mūsų jaunimo ištautėjimo. Deja, reikia pastebėti, kad ištautėjimas vyksta ne tik Amerikoje, bet ir kitur, net ir Europoje. Todėl kyla klausimas, kaip ji pašalinti ar bent sumažinti.

Jaunimui, užaugusiam Lietuvoj, kur visa aplinkuma buvo lietuviška, išsaugoti lietuvybę yra lengviau, kaip gimusiems ir augusiems svetimam krašte, kur lietuvių kalbą galima išgirsti tik namie ir tai ne visuomet.

Bet ir "Aušros" ir "Varpo" laikais kalbėta lietuviškai tik namuose, su tuo skirtumu, kad Amerikoj galima kalbėti laisvai, be to galima turėti savo mokyklas, parapijas, radio valandėles ir pan., o carų laikais kazokai su arkliais įsibraudavo į bažnyčias, kad išvaikytų tikinčiuosius, o už lietuvišką knygą lietuviai mirdavo Sibire tam, kad mes galėtum laisvai kalbėti ir melstis gimtoj kolboj.

Kovoje už lietuvybę, kaip prisimenam, ne mažą vaidmenį suvaidino moterys, kurios ne savo išsilavinimu bei mokslu, bet dvasios kilnumu ir patriotiškumu mokėjo išsaugoti vaikuose tautiškumo jausmą. Jos pačios, vos slebizuodamos maldeles iš maldaknygių, išmokydavo savo vaikus skaityti lietuviškai.

Sulyginus, visiems mums žinomas, po maskolio padu, lietuvybei palaikyti sąlygas su dabartinėmis, laisvuose kraštuose, turim pripažinti, kad kovoti už savo tautybę nuolatinėj žandarų baimėj buvo sunkiau, kaip mums šiandien. Tada reikėjo didvyriškumo, šiandien užtenka pasiryžimo ir geros valios.

Tad išeivės motinos, kaip seniau atvykusios taip ir dabar apleidusios savo kraštą, kurios yra daugiau išprusintos kaip anos kaimo moterys, dalis jų net baigusios lietuviškas mokyklas bei universitetus, turėtų parodyti bent truputį tos geros valios ir pasiryžimo, ir neleisti vaikams ištautėti.

Pirma tam sąlyga: nekalbėti su vaikais kitaip kaip tik lietuviškai. Bendrai stengtis paversti savo namus lietuvybės tvirtove, kur būtų lietuviški laikraščiai, knygos, skambėtų lietuviška daina, rinktųsi lietuviškas jaunimas, kur kiekviena lietuviška mintis rastų atgarsį.

Be to tėvai turėtų supažindinti vaikus su mūsų didinga praeitimi, kuria jie didžiuotųsi, papasakoti jiems apie atsiektus laimėjimus ir padarytą pažangą mūsų krašte nepriklausomybės laikais; iš tėvų lūpų vaikai turi išgirsti ir apie mūsų Tėvynės tragediją ir turi įgyti tvirtą įsitikinimą, kad Lietuva ir vėl bus laisva, bet kad tam reikia dirbti, kovoti ir reikalui esant net pasiaukoti.

Kalbėjmas su vaikais svetima kalba tam, kad jie grečiau jos pramoktų, su laiku tempa papročiu, nuo kurio vėliau sunku jau atprasti ,o vaikai ir be to labai greitai išmoksta kalbą, nes jų amžiui yra prigimta su nepaprastu lengvumu pagauti naujus žodžius. Vaikui išmokti dviejų kalbų iš karto nieko nereiškia. Todėl motinos turėtų išnaudoti tą jų gabumą gimtąjį kalbai išmokyti.

Po karo man teko kalbėti su jaunais kareiviukais, Amerikos lietuviais, kurie į klausimą iš kur išmoko lietuviškai, nebūdami niekados Lietuvoje ,atsakydavo: iš mamytės. Vienas net pasakė: norėčiau būtinai nuvažiuoti į Lietuvą, pažinti ją, nes mano motina pasakojo, kad tai gražiausias ir mieliausias kraštas pasaulyje. Ir Amerikos lietuvaitės, kurios buvo atvažiavusios į Europą, ne tik gražiai kalbėjo lietuviškai, bet ir mokėjo daugybę lietuviškų dainų, kurias išmoko iš savo motinų lūpų. Reiškia, prie gerų norų galima ne tik išmokyti vaikus lietuviškai kalbėti, bet ir įskiepyti jiems meilė prie savo dar nematyto krašto.

Antra svarbi sąlyga prieš ištautėjimą, tai, burtis į lietuvių bendruomenę, nes tik bendruomenėj galima ką nors didesnio nuveikti, kaip pav. turėti savo laikraščius, mokyklas, bažnyčias, išlaikyti savo tradicijas, be to bendruomenės balsas gali būti greičiau pasaulio išgirstas, kas yra itin svarbu šiuo metu, kada mūsų broliai už geležinės sienos neturi galimybės šauktis pagalbos.

Ir trečia sąlyga išlaikyti lietuvybę, tai kurti grynai lietuviškas šeimas. Šita sąlyga yra gal sunkiausia išpildymui, bet ir būtiniausia, nes tik lietuviškoj šeimoj gali lietuvybė tarpti ir bujoti. Mes esam maža tauta, kuri per abi žiaurias okupacijas nustojo neišpasakotai daug žmonių, cijas nustojo neišpasakytai daug žmonių, kaip nuo mūsų bendruomenės, savo noru atpuola tautiečiai.

Su pasigailėjimu reikia konstatuoti, kad mūsų buvusių aukštų pareigūnų vaikai, kurie turėtų šiuo atžvilgiu gerą pavyzdį duoti, ypač mergaitės, parodė mažiausią atsparumą ir visišką tautinės ambicijos stoką, be skrupulų, lengvabūdiškai, pasirinkdamos sau už vyrus svetimtaučius, užmiršdamos, kad tokių būdu jos atsisako nuo savo tautybės ir augina vaikus ne savo, bet svetimam kraštui.

Kada Tėvynė yra pavojuje, jaunuoliai palieka savo namus, šeimas, mylimąsias ir eina jos ginti, aukodami savo gyvybę. Šiandien mūsų Tėvynė yra dideliame pavojuje. Kad ir neatėjo dar laikas ją ginti ginklu ,tai visgi jaunimas turėtų parodyti bent tiek susirūpinimo ir "pasiaukojimo" jos labui, kad turėtų stengtis pasirinkti sau vyrą ar žmoną iš lietuvių tarpo, kad tokiu būdu galėtų lietuviškoj šeimoj auklėti mažus lietuviukus, kurie ateityje stotų tėvų vieton dirbti Lietuvos naudai ir jos garbei.

Vincenta Lozoraitienė.

PRAKTIŠKI PATARIMAI

Kad pašalinus nuo rankų nemalonų svogūnų kvapą, pakanka jas patrinti salierų skiltele.

Verdant daržoves reikia kuo mažiausia vartoti vandens. Vieni daržovių vitaminai vandenyje ištirpsta, o kiti išgaruoja verdant. Ir susidariusį iš daržovių vandenį nereikia išpilti, bet sunaudoti sriubai ar padažui, nes jame randasi labai daug maistingų dalių.

Nuskintos gėlės ilgiau nevysta, jei kiekvieną dieną nukerpami stiebų galai.

SPAUDA

ATSIŲSTA PAMINĖTI:

LAIŠKAI LIETUVIAMS", 1950 m. vasario mėn. Nr. 1 (34), 8 psl., 18 x 26 cm. — formato. Tai mėnesinis, Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės minties laikraštis, redaguojamas T. Juozo Vaišnio S. J. Redakcijos ir Administracijos adresas: 8101 Champlain Ave., Chicago 19, Illinois, U.S.A. Metinė prenumerata 50 U. S. A. centų, atskiras nr. 5 centai.

Anksčiau ėjęs Vokietijoje "MISIONIERIAUS LAIŠKŲ" vardu, šis visiems prieinamas, aktualus ir įdomus religinis laikraštis, atrodo, negalės nepatikti viso pasaulio lietuviams. Skoningai papuoštas dail. Vijeikio vinjetėmis, savo puikiai paruoštu ir sumaniai parinktu turiniu "LAIŠKAI LIETUVIAMS" toli pralenkia savo kuklų pavidalą. Iš įdomesnių straipsnių pažymėtini: "Šeimos džiaugsmai ir vargai", "Jaunuoliškoji komedija" ir "O, kaip aš noriu Tau pasakyti..." (būtinai kiekvienam išeiviui perskaitytinas "amerikono" laiškas "dypukui").

"LIETUVIŲ KELIAS", savaitraštis, leidžiamas Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Redaktoriai: H. Blazas, L. Dovydėnas ir J. Petrėnas. Leidžia Bendrovė Lietuvių Kelias. Prenumerata Junt. Valstybėse metams $ 4.50, užsienyje metams 5 doleriai. Laikraštis išeina vidutinio formato, 12 psl. Savo deklaraciniame straipsnyje "LIETUVIŲ KELIAS" pareiškia: 1. kad Lietuvos vadavimą statys aukščiau visko, aukščiau srovinių ir asmeninių reikalų, 2. kad siekdami šio tikslo, bus tolerantingi ir solidarūs, 3. kad rems ir dalyvaus visuose veiksmuose, tarnaujančiuose lietuvybės pasaulyje išlaikymui ir Lietuvos laisvinimo kovai, ir 4. kad reaguos į visus sąmoningus ir nesąmoningus veiksmus, mažinančius lietuvybės atsparumą. Pirmieji 3 nr. daro teigiamo įspūdžio. Tikėkimės, kad laikraštis, redaguojamas prityrusių žurnalistų, laikysis savo nusibrėžtos linijos ir ypačiai naujiesiems išeiviams patiks.

"ATEITIS", Ateitininkų žurnalas Nr. 1 (13), 1950 m. Tai pirmasis jau Vokietijoje ėjusio mėnesinio žurnalo nr., pasirodęs Jungt. Amerikos Valstybėse: redaguojamas Kazio Ambrozaičio, Aldonos Baužiniskaitės ir Antano Sabaliausko. Leidžia: Pasaulio Moksleivių Ateitininkų Sąjunga. Redakcijos ir Administracijos adresas: "ATEITIS", 417 Grand St., Broklyn 11, N. Y., U.S.A. Prenumerata metams $ 3, garbės pren. metams $ 10. Tai vispusiškai įdomus gražiai iliustruotas ir skoningai redaguojams mokslus einančiojo jaunimo žurnalas, su skyriais "Mūsų Gimtoji Kalba", "Mergaitėms", "Mūsų Jauniesiems", "Kreivos Šypsenos" ir kt. Galima užsisakyti ir per "LAIKO" Administraciją.

LITHUANIAN BULLETIN, published by the Lithuanian American Council, 233 Broadway, New York 7, N. Y., July - December 1949, vol. VII, Nos. 7-12. Turinyje yra dokumentinės medžiagos apie Trečiąjį Amerikos Lietuvių Kongresą, medžiaga apie "LAISVĄ JUDĖJIMĄ ANAPUS GELEŽINĖS UŽDANGOS", apie gyvenimą policinėje valstybėje, apie rezistenciją Lietuvoje. Biuletenis gausiai iliustruotas.

"AIDAI", Mėnesinis Kultūros žurnalas, 1950 vasario mėn. Nr. 2. Liuksusinis popieris, gražios iliustracijos. Iš straipsnių pažymėtini: V. Čižiūnas: Tai, kas geriausiųjų gyvybėmis apmoka, J. Girnius: Tautinės moralės pagrindų beieškant, Vacl. Biržiška: Kunigas Jurgis Ambraziejus, J. Aistis: Kultūrininkų likimas, K. Pakštas: Keletas samprotavimų apie Lietuvos ribas ir kt. Įdomios Literatūros, Mokslo, Religinio ir Visuomeninio Gyvenimo apžvalgos. Atskiro nr. kaina 4.50 arg. pezai. Galima užsisakyti "LAIKO" Administracijoje. Metams kainuoja 50 arg. pezų.

LIETUVIŲ JAUNIMAS EINA AUKŠTUOSIUS MOKSLUS

"Laiko" korespondentui teko išgirsti, kad dar šie lietuvių vaikai lanko aukštesniąsias mokyklas: Richardas Lukošius ir Matildė Lukošytė lanko komercijos mokyklą, Carmen Bagdonaitė lanko licėjų, Elzė Ivašauskaitė lanko amatų mokyklą ir Alfredas Kalainis eina į "Escuela Industrial". Dar reikia pažymėti, kad Diana Zakevičiutė, kuri yra gabi piešėja, jau antri metai klauso pamokų "Artes Plasticos" valdžios mokykloje. Linkime visiems pasisekimo moksle.

DAR KELI KRAUTUVININKAI LIETUVIAI

Jokūbas ir Ona Vasilevičiai turi gražų nuosavą namą Saladillo priemiestyje ir ten pat "Despensa Lituana", kuriame sekmingai prekiauja. Prie Florencia ir Londres gatvių turi savo gražiai įtaisytą krautuvę Jonas Mulevičius.

DRAUGIJAI AUKOJO 100 PEZU

Šv. Kazimiero dr-ja džiaugiasi turėdama savo narių tarpe p. Julijoną Ryselį. Jis norėdamas padėti tai draugijai sekmingiau veikti davė 100 pezų auką. Kiti draugijos nariai nuoširdžiai sveikina savo veiklaus nario tokį gestą. Aukotojas ir jo žmona yra "Laiko" skaitytojai.

SUSILAUŽĖ RANKĄ

Žinomų prekybininkų sūnus Vitas Vyšniauskas smarkiai griūdamas išsilaužė dešinę ranką. Šiuo laiku ranka sugipsuota ir teks ilgokai palaukti, kol ranka išgis. Linkime jaunam lietuviukui kuo greičiausiai pasveikti.

BAŽNYTINĖS ŽINIOS

Didįjį Ketvirtadienį, Penktadienį ir Šestadienį (balandžio 6, 7 ir 8 dd.) išpažinčių bus klausoma rytais nuo 6.30 val. ir, kam yra patogu, vakarais nuo 6 iki 7 val. Stenkimės visi atlikti laiku savo Velikynę.

Iškilmingos VELYKINĖS MIŠIOS bus sekmadienį lygiai 10,15 val. Pamaldos bus visiems žinomoje vietoje Buen Pastor koplyčioje, Laprida ir Virasoro gatvių sankryžoje. Prieš Velykines pamaldas taip pat bus klausoma išpažinčių. Per pamaldos giedos moterų choras.

Širdingai sveikiname visus Rosario ir apylinkinės lietuvius su šventom Velykom! Tegul prisikėlęs Kristus atneša į Jūsų šeimas ir namus taikos ir ramybės, kurios šis pasaulis negali duoti. Sveiki sulaukę šventų ir linksmų Velykų!

Kun. Juozas Grišans, M.I.C.
Kun. Kazys Vengras, M.I.C.

į lietuviškas pamaldas keliavo 80 klm.

Albertas Nagreckas gyvena toli nuo Rosario miesto, bet paskaitęs "Laike", kad lietuviškos pamaldos yra laikomos Buen Pastor koplyčioje, jis atvyko į pamaldas pasiklausyti lietuviškų giesmių ir lietuviško pamokslo, keliaudamas traukiniu net iš Totoras Tai yra gražus lietuvio kataliko pavyzdys.

Juan Ortiz lietuviai

Juan Ortiz miestelis yra maždaug vienos valandos kelionės automobiliu atstume nuo Rosario, bet ir ten yra gyvenančių lietuvių. Prie to miestelio yra didelis popieros fabrikas, kuriame geras vietas turi net keletas lietuvių. Iš jų pažymėtini yra: Baltrus Girnys, Rapolas Šerkšnas, Motiejus Budrūnas, Viktoras Dreviņskas, Adomas Dainys, P. Grigas ir P. Zanis. Pastarasis yra įsigijęs net savo automobilį. Pažymėtina, kad šiame miestelyje yra Rosario vyskupijos Dvasinė Seminarija. Teisingai sakoma, kad, kur tik eisi, ten bent vieną lietuvį sutiksi.

ROSARIO LIETUVIŲ SUSIARTINIMO ŠVENTĖ

ruošiama Šv. Kazimiero Dr-jos

I. Balandžio 22 d. 21 val. Corazón de Maria salėje, Paraguay 2450 esq. Viamonte bus rodomi garsiniai **lietuviški filmai.**

II. Balandžio 23 d. 10.15 val. Buen Pastor koplyčioje, Laprida 2741, Rosario, iškilmingos **lietuviškos pamaldos.**

III. Balandžio 23 d. 12 val., vidurdienyje, CLUB CHURRASCO patalpose, Salamanca 1100 (altura S. Martin 4900) įvyks **asado ir šokiai.**

Plačiau apie tai sekančiame "LAIKO" nr., kuris išeis Velkas.

Tame numery tilps daug įdomių žinių iš Rosario, kurios į šį nr. jau pavėlavo.

Parduodamieji sklypai yra tik 80 metrų nuo ROTONDA, esančio sankryžoje CAMINO DE LA CINTURA ir ANTARTIDA ARGENTINA (anksčiau Gob. Ugarte), kuri yra AVENIDA PERON tęsinys. ● Artimi fabrikai: Firostone, Fortalit, Cerveceria Biecker, Protto Hnos. La Ceramica del Plata, Vidrieria Argentina V.A.S.A., Tejidos Delter, Hilados Jordana ir kt., kuriuose dirba tūkstančiai darbininkų ir kurie arti gyvenantiems užtikrina nuolatinį darbą. ● Nuo sklypų tik 1.000 metrų iki stoties LLAVALLOL, pro kurią kasdien praeina 50 traukinių. ● Kolektyvai Nr. 151 "Expreso Cañuelas", kuris išeina iš CONSTITUCION aikštės, ir Nr. 155 "Expreso Lomas", kuris eina nuo Uriburu tilto (anksčiau Pte. Alsina), kas 5 minutės pravažiuoja ANTARTIDA ARGENTINA gatve, taigi tik 80 metrų nuo parduodamųjų sklypų. ● Pardavimo varžytynės (remate) ne bus atidėtos dėl blogo oro, nes parduodamieji sklypai yra industrialinės miesto dalies viduryje, pačioje kalvos viršūnėje, per kurią eina gelžbetonu išgrįsta gatvė.

VARŽYTYNIŲ BAZĖ: $ 6 UŽ KVADRATINĮ METRĄ
IŠŠIMOKĖJIMUI PER 8 METUS

BALANDŽIO 9 DIENĄ, SEKMADIENĮ

16 VALANDĄ ĮVYKSTA ŠIŲ SKLYPŲ PARDAVIMAS VETOJE

Planai gaunami LAVALLE 913 - T. E. 35-6738

S. E. ASTORGA

pas pardavėją CAPITAL FEDERAL

arba "LAIKO" Administracijoje

Apie verslus Lietuviu, išeivijoje

Rašo Prof. D. GRUODIS

Ilgus laikus svetimųjų valdomas mūsų kraštas ūkiniu ir kultūriniu požiūriais negalėjo iškilti tiek, kad visam savo tautos prieaugliui būtų galėjęs duoti tinkamas pragyvenimo sąlygas. Be to, sveitimieji šeimininkai mūsų krašte, pradedant žemvaldžiais, visokiais ponais ir bajorais ir baigiant įvairiais atėjūnais išnaudotojais lietuvių tautą ir jos ūkį alino kiek tik pajėgė. Dėka tam darbšti ir gabi mūsų tauta tegalėjo gyventi tik iš žemdirbystės, gerokai nualintos ir nuolat alinamos žemos kultūros okupantų. Tokiose sąlygose žemės ūkis negalėjo sutalpinti visą tautos prieauglį ir duoti tinkamą pragyvenimą. Kitos ūkio sritys — industrija, amatai, prekyba—, duodančios geresnes gyvenimo sąlygas, buvo išimtinai svetimtaučių rankose, taip pat atsilikusios ir savanaudiškos, be atodairos išnaudojančios samdomą darbininką. To pasėkoje savo tėvynėje daug kam darėsi ankšta gyventi, nežiūrint kad kraštas gana turtingas ir retai apgyventas. Visa tai sudarė pagrindinę priežastį nuolatinės labai skaitlingos lietuvių emigracijos į įvairius kraštus ir kaip tik ūkininkų bei žemdirbių emigracijos. Kaimo jaunuomenė, mažai paruošta arba ir visai neparuošta miesto gyvenimui ir neapmokyta jokio amato tuo būdu tegalėjo stoti dirbti patį paprasčiausį ar sunkiausį darbą, kokis tik galima gauti. Tikrumoje taip ir buvo. Be to mūsų ateiviai niekur neturėjo savų įstaigų ar organizacijų, kurios naujuosius ateivius paglobotų ar padėtų darbą susirasti arba įsikurti. Tik vėlesniais laikais, kai jau pradėjo veikti Lietuvos konsulatai ir kur ne kur pasiuntinybės ir pačių ateivių draugijos, naujas ateivis galėjo tikėtis kokios nors pagalbos. Tad kiekvienam lietuviui emigrantui teko gyvenimo kelias pačiam savo rankomis prasiskinti.

Turint prieš akis tas visas sąlygas tenka tad stebėtis, kad iš žmonių be mokslo, be profesinio paruošimo, be pinigų tiek daug išėjo į platesnį gyvenimo kelią, būtent į verslų kelią, sukūrė industrijas, amatus, prekybos namus ir t. t. Senesnioji mūsų išeivija Amerikos Jungtinės Valstybėse šiuo požiūriu turbūt bus pralenkusi visas Rytų Europos tautas, išskyrus, žinoma, žydus. Palyginamai jauna išeivija Pietų Amerikos kraštuose, pasirodo, taip pat pakankamai veržli kurtis savystoviam darbui, ypač industrijose. Geriau prisižiūrėjus vietinių sąlygų, neatrodo, kad čia taip lengva būtų be didesnio pinigo ir be didesnio patyrimo įkurti verslamonę ir ją tinkamai varyti. Tačiau pasirodo, kad lietuvių išeivių esama jau gana daug su savo industrijomis, prekybos namais, restoranais, siuvyklomis ir t. t. Esama net stambesnių fabrikų su gerais įrengimais ir gražiai dirbančių. Iš kitos pusės esama didelio skaičiaus mažų, smulkių labai paprastai įrengtų dirbtuvių, kuriose dirba vos vienas kitas darbininkas ir tai toje pat vietoje, be jokio augimo ar didėjimo žymių, per daugelį metų. Ekonomistai sako, kad jei verslininkas neina aukštyn, tai jis jau eina žemyn. Nesinorėtų tikėti, kad šis posakis būtų teisingas mūsų lietuviams verslinkams, kurie sugebėjo savo reikalą įkurti, suorganizuoti ir jį eilę metų varyti, nebesiekiant jį didinti, plėsti ir tobulinti.

Verslų gyvenimas ir Pietų Amerikoje eina vadinamu koncentracijos keliu, tai yra iš smulkių mažų verslamonių siekiama daryti galimai stambesnes, pajėgesnes, jungiantis į įvairių formų bendroves ar prekybines bei industrines draugijas. Lietuviai verslininkai Pietų Amerikoje dar daugiau laikosi vadinamo individualaus verslo, tai yra kiek pajėgi, bet vienas. Buvusieji verslininkų susijungimai, kiek teko girdėti, neišsilaikė. Vakarų Europos išeiviai, jau nekalbant apie žydus, tvarkosi kitais pagrindais, dėdamiesi į įvairias draugijas ir steigdami didesnes įmones. Dėl to ir, gal būt, dėl didesnio verslinio pasiruošimo, jie yra žymiai daugiau pasiekę.

Lietuviškų verslų stiprėjimas ir jų augimas tiek skaičiumi tiek įmonių didumu yra didžiausios reikšmės dalykas ir štai kodėl. Tautinės išeivių kolonijos, kuriose yra daug verslininkų su didesnėmis turtingesnėmis įmonėmis, visuomet yra šviesesnės ir kultūringesnės. Verslininkų vaidmuo kultūriniam kolonijos gyvenimui yra neįkainuojams, nes paprastai iš jų susidaro reikalingos lėšos spaudai remti, mokykloms išlaikyti ir aplamai visam kultūriniam darbui varyti. Tas lygiai tinka pasakyti ir dėl lietuvių tautinių kolonijų gyvenimo visuose kraštuos, neišskiriant ir Argentinos. Tad savaime aišku, kad ir kolonijų pareiga yra skatinti ir remti savų verslų augimą. Be to savi verslai gali duoti darbo savo tautiečiams, kas ypač svarbu pasitaikančios bedarbės laikotarpiais. Verslai taippogi yra gera profesinė mokykla kolonijos prieaugliui paruošti įvairiems darbams, įvairioms specialybėms. Verslininkais turtinga išeivių kolonija taip pat gali padėti į nelaimę patekusiai savo tėvynei. Tą labai ryškiai ne kartą parodė lietuvių išeivija Amerikos Jungtinėse Valstybėse.

Kaip ir kitos gyvenimo sritys, taip ir verslų sritis geriausio pasisekimo pasiekia ne iš karto. Tam reikalingas ilgas laikas ir didelis pasiryžimas ir darbas. Be to reikalingas organizuotumas. Tose išeivijos kolonijose verslai gerai klojasi, kur verslininkai nori ir sugeba sukurti savo geras organizacijas įvairiuose pavidaluose. Kitų tautų verslininkai plačiai naudojasi vadinamų prekybos rūmų organizacija. Čia Argentina reta išeivių kolonija dar nėra į prekybos rūmus susiorganizavusi. Tokius rūmus turi anglai, šveicarai, ispanai, italai, amerikiečiai ir kt. "Laiko" puslapiuose jau buvo ši mintis taip pat gvildenta, bet iki šiol industrialų tarpe pritarimo dar nerado. Mano nuomone, reiktų tuo tikrai susidomėti ir tam ruoštis. Reiktų toli neatidedant grupei industrialų susirinkti, pasitarti, sudaryti parengiamąją komisiją ir išaiškinti, ar prekybos rūmai steigti ar pakol kas ir kitokio verslininkų susivienijimo pakaktų. Kaip bebūtų, Argentinos lietuvių verslininkų organizuotumo klausimas atrodo svarbus ir pribrendęs. Svarbus ne vien patiems verslininkams, bet ir visai lietuvių išeivių kolonijai, nes ji, kaip jau minėjau aukščiau, turi didžiausio intereso, kad lietuviški verslai augtų ir bujotų.

B E R I S S O

"Mindaugo" draugija surengė savo metines pamaldas už mirusius tos draugijos narius. Kovo 26 d. 10 val. buvo atlaikytos šv. Mišios su pamokslu, o 12 val. draugijos patalpose įvyko iškilmingi pietūs. Pamaldose dalyvavo nemažas būrys berisiečių, kurie prasmingai prisiminė savo mirusios, o pietuose dalyvavo visa "Mindaugo" draugijos valdyba ir keletas kviestų svečių. Didesnis "Mindaugo" draugijos metinis minėjimas ir savo mirusių narių prisiminimas su programa yra pramatytas balandžio 15 d., nes Gavėnios laikas neleidžia daryti didelių iškilmių. Pažymėtina, kad per pamaldas didelis skaičius berisiečių atliko savo velykines pareigas.

Kor.

KĘSTUTIS PADVALSKIS
B U H A L T E R I S
Sutvarko atsilikusias knygvedystes, apskaičiuoja įstatyminius ir valstybinius mokesčius (impuestos impositivos) ir t. t.
Pasiulymai laišku: San Blas 4220, Capital

S I Ū L O M A S D A R B A S
lietuviui, vienam ar vedusiam, saugoti vasarnamį ir prižiūrėti medelius. Teirautis į "LAIKO" Redakciją arba tiesiok:
Eleonora Stankienė, Lynch 3752, Capital.

Didelis Lietuvių Bičiulis
Dr. CHARLES M. SMART
DANTISTAS
Priėmimo valandos: 9.30 - 12 ir 14.30 - 16.
Córdoba 991, piso 5 Dep. B, Cap.
T. E. 31 - 7060

SAN FRANCISCO SOLANO

PIRKITE LOTUS DABAR, KOL DAR YRA!

Užtikrinsite ateitį sau ir savo vaikams, nusipirkdami žemės sklypą

SAN FRANCISCO SOLANO

Lotus dar galima gauti po $ 50 — $ 70 mėnesiui. Tik 16 klm. kelio.

Tai pirmutinė proga Argentinos lietuviams įsikurti kompaktine mase, apie ką daugiau 20 metų svajota. Nepraleiskite vienintėlės progos tapti savininku lengvomis sąlygomis, nes kas savu laiku tokia kaina nusipirko Quilmes, ten dabar vietomis kvadratinio metro kaina pasiekė $ 1.200.

Visais reikalais kreiptis į centrinę Bendrovės raštinę:

T. U. L. S. A.
VIAMONTE 180 — BUENOS AIRES
T. E. 31-9221

TULSA raštinėje priima bendrovės atstovas lietuviams p. Česlovas Buivydas (9—12 ir 17—19 val., išskyrus šeštadienius)

Galima teirautis "LAIKO" Redakcijoje, nusipirkti T. U. L. S. A. Bendrovėje bile dieną, arba nuvykus su T. U. L. S. A. atstavu į San Francisco Solano. Išvykos kas sekmadienis, 9 v. ryto pullmanu "Expreso Buenos Aires" iš Constitución, (per Gerli).

JUOKIS

IR KARVĖS SU AKINIAIS

Kominformo organas Šiaurės Amerikoj "LAISVASIS ŽODIS" rašo vienam iš paskutinių numerių:

"Tuo tarpu kai kapitalistiniuose kraštuose, jų tarpe ir išdavikiškoje Tito Jugoslavijoje, trumparegiai negali veltui įsigyti reikalingų akinių, Sovietų Rusijoj gaminami akiniai net karvėms, kurių akys tuo būdu apsaugojamos nuo didelių šalčių ir sniego pūgų. Sovietų Sąjunga yra pirmasis kraštas pasaulyje, kuris davė žmoniškas sąlygas gyvulių auginimui".

Manoma, kad netrukus Sovietų Sąjungoje karvės skaitys ir laikraščius, nes žmonės, patekę į gyvuliškas sąlygas, vis mažiau juos besupranta.

***

Nuoširdumas

Žmona: Ką tu darytum, jeigu aš numirčiau?

Vyras: Tą pat, ką ir tu.

Žmona: Ot nedorėlis! Aš taip ir maniau!

***

—Kokiems galams tu iš savo kaimyno skoliniesi smuiką? Juk tu visai nemoki groti.

—Bet matai, kol smuikas pas mane, tai ir jis negali groti!

***

Sąžiningas liudytojas

Teisėjas: Liudininke, jūs girdėjote barnį vyro su žmona, tai ką galite apie tai pasakyti?

Liudininkas: Tiktai viena: kad aš niekados nevesiu.

—Tai ponia laiminga su savo vyru?

—Ir dar kaip!

—O jis ar jaučiasi su tamsta laimingas?

—Pamėgintų jis nesijausti laimingas!

***

—Iškišk tamsta savo liežuvėlį, truputį labiau, — sako gydytojas ligonei, — dar, dar...

—Ką tamsta, daktare! — sušuko ligonė, — tamsta, atrodo, manai, kad moters liežuvis yra be galo.

—Tamsta vedęs, tiesa?

—Ne, panele: turėjau automobilio katastrofą.

Šulnis ir Geigas

DIDELIS KĖDŽIŲ FABRIKAS
Chile 765 Humberto I 1956
T. E. 20-9578 Avellaneda

KAZIMIERAS STANKŪNAS
Bronzos valcavimo ir vamzdelių traukimo
DIRBTUVĖ
(Trasfilación de caños metálicos)
Martiniano Leguizamón 3132,
Capital — T. E. 68 - 9685

Jau galima gauti naujų, Šv. Cecilijos Choro pagamintų
Lietuviškų Plokštelių
3 plokštelėse yra Šv. Cecilijos Vyrų Choro įdainuotos liaudies dainos, pianistui Andriui Kuprevičiui dalyvaujant. Ketvirtoj plokštelėj yra pianisto A. Kuprevičiaus įskambinti Čiurlionio 2 Prelūdai ir smuikinkės Elenos Kuprevičiūtės įrgiežta Budriūno "Rauda". Vienos plokštelės kaina $ 8.—. Galima gauti Lietuvių Parapijoje, pas Šv. Cecilijos Choro vedėją V. Rymavičių, pas reikalų vedėją K. Misiūną ir per bet kurį Šv. Cecilijos choro narį.

TALLER MECANICO EN GENERAL
Taisomi visų rūšių automobiliai ir sunkvežimiai, sutvarkomi karboratoriai ir t. t.
Darbas atliekamas sąžiningai ir garantuotai
J. Sudnius ir D. Reale
Entre Rios 1866, Capital
T. E. 23 - 0903

VITRINŲ FABRIKAS
Įvairiausi moderniški įrengimai vaistinėms, drabužių parduotuvėms, barams ir t. t.
Savininkas
Kazimieras Kaminskas
Trelles 1545-47
Buenos Aires. T. E. 59-3675-1918

Lietuviška Stiklo Įmonė
Gaminami ir parduodami gražiausio stiliaus stiklai restoranams, viešbučiams, klubams, kavinėms ir šeimoms pilnais sąstatais ir dalimis. Išnuomojami asadoms, piknikams ir dideliems pokyliams.
Savininkai
P. VIDŪNAS, A. MASIULIS, VL. PALAČIONIS
Centras:
Zavaleta 551, Capital. T. E. 61-8765
Skyrius:
Dr. Juan Madera 1694 — Capital
T. E. 61-8690

PRITYRUSI MODISTĖ
Onutė Zupkienė
Gral. Aguilar 1253 Montevideo

BALDŲ FABRIKAS
Gaminami visų rūšių ir stilių baldai
Antanas Girdauskas
Savininkas
Hernandarias 1721, Buenos Aires

ELEKTROS INSTALACIJA
Namuose ir dirbtuvėse. Įvairių elektrinių prietaisų bei motorų taisymas
P. Mačernis
Isleta 3865 4 de Junio

Inž. JONAS ČEKANAUSKAS
Geležinių ir bronzinių įvairaus dydžio varžtų (tornillos) metalui veržti fabrikas. Gaminama automatinėmis staklėmis
BRANDZEN 2555
AVELLANEDA T. E. 22-9264
T. E. Particular: 22, Avellaneda 7812

Jei siuvėjas reikalingas,
Būk taupus, ekonomingas:
Drąsiai ženki pas NENIŠKĮ,
Negaišuodamas nė biškį.
Siuva jis ir miesto frantams
Ir įtinka elegantams.
Nors pigiai paims siuvėjas,
Džiaugsies, į svečius nuėjęs!
JUOZAS NENIŠKIS
DIDELIS ANGLIŠKŲ MEDŽIAGŲ PASIRINKIMAS
CESPEDES 2485 (altura: Cabildo 1200)
Belgrano, Buenos Aires T. E. 73, Pampa 2916

MECHANINĖ DIRBTUVĖ
Veržeklių gamyba. Gaminamos štandartizuotos geležinės ir bronzinės veržeklės
Inž. JONAS RAMANAUSKAS
ANATOLE FRANCE 390
SARANDI T. E. 22 - 2034 AVELLANEDA

LIETUVIŠKA BALDŲ DIRBTUVĖ
Gaminami įvairių rūšių baldai valgomiesiems - miegamiesiems ir t. t.
Savininkas
Nikodemas Skrandžius
LUZURIAGA 750
Buenos Aires T. E. 21-2577

Paryžiaus universiteto diplomuotas gydytojas
Dr. Emilio Cura
Vidaus ligų specialistas
Hospital Rawson ir Hospital Vecinal de Lanus gydytojas, priima ligonius savo privačiuose konsultoriumuose nuo 16 iki 20 val.:
URUGUAY 763 AVELLANEDA
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais;
SARMIENTO 4143 LANUS
antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais

Rudolfo Kureikio
LIETUVIŠKA KIRPYKLA
BRASIL 800 4 DE JUNIO
(priešais Lietuvių Salę

Diplomuota Modistė
Magdalena Tumosienė
Priima įvairius sezoninius ir proginius užsakymus
Sarmiento 510 Avellaneda

Pirmaeilis Moterų Grožio Salonas
KIRPYKLA "LA RUBIA"
Savininkė:
Ona Kasparienė
SOLER 3441
Buenos Aires T. E. 79-2528

LIETUVIŠKA DUONOS KEPYKLA
"EUROPA"
Kepama įvairių rūšių lietuviška duona. Pardavimas vietoje ir su pristatymu į namus. Priimami užsakymai įvairių švenčių ir iškilmių paruošimui
Jonas Motekūnas
Savininkas
Curupayti 230-32, Gerli, Avellaneda
T. E. 241, Lanus 0933

FUNDICION PRADO
Fundición de Bronce Mecanico, Aluminio y Herrajes en General. Sección Mecanica y Estampados. Matrices de todas clases y para toda Industria
Eduardo Jusys
MOLINOS DE RAFFO 473
Telefono: 22 53 05 Montevideo

Alfonso Bartašiūno
Metalų liejimo ir apdirbimo Įmonė
ZAPICAN 2789
Telefono: 23 7 48 Montevideo

SIUVYKLA IR PARDUOTUVĖ
Didelis pasirinkimas
Juozas Kučinskas
Savininkas
Gral. Roca 700 Avellaneda

PAMALDOS "AUŠROS VARTŲ" BAŽNYČIOJE

Mendoza 2280, Avellaneda

Sekmadieniais ir šventadieniais šv. Mišios 7, 8, 9 val. Lietuviška Suma su pamokslu 10.30 val. Šiokiadieniais šv. Mišios 7 val., kitomis valandomis — pagal užsakymą. Gavėnios metu sekmadieniais 16.30 val. ir trečiadieniais 19.30 val. — "Graudūs verksmai", pamokslas ir palaiminimas; penktadieniais 19.30 val. — Kryžiaus keliai. Paskelbtųjų šv. Mišių ir pamaldų metu yra klausoma išpažinties. Norintieji kitu metu atlikti išpažintį ar gauti kitą kokį patarnavimą, kreipiasi tiesiog į parapijos raštinę. Gavėnios metu tinkamiausia atlikti velykinę.

UŽUOJAUTA

Dėl ilgametės mūsų Draugijos narės ypačiai nepamainomos vaidintojos, a. a. JUZĖS POVILONIENĖS MIRTIES jos liūdintį vyrą Stanislovą Povilonį ir vaikučius širdingai užjaučia

ARGENTINOS LIET. JAUNIMO Dr-ja.

METALO IŠDIRBINIŲ FABRIKAS
"LANCERO"
Marca Registrada — Industria Argentina
Gaminami įvairaus dydžio metaliniai archyvai
kartotekos raštinėms ir draugijoms spintos
Vienintelis fabrikas P. Amerikoje, gaminąs iš šalto metalo didžiuosius varžtus
veržeklius industrijai
KAZIMIERAS DEVEIKIS-PIPIRAS
Pozos 254, Avellaneda
T. E. 20-9758 - Particular: 20-9758

FOTO EMILIJA
Atliekami įvairūs foto darbai
Emilija Jasiukynienė
Savininkė
NOGOYA 2969
Villa del Parque T. E. 50-7319

KĖDŽIŲ FABRIKAS
Atlieka įvairius užsakymus ir pristato į namus. - Didelis pasirinkimas.
Juozas Juška
Savininkas
R. GUTIERRES 1948
Avellaneda T. E. 22-5137

Bronzos valcavimo ir vamzdelių traukimo DIRBTUVĖ
Priima įvairius užsakymus
Antanas Barzdžius
Savininkas
Av. Alvarez Jonte 1657
Buenos Aires T. E. 59-5248

VALGYKLA IR RESTORANAS
Sveiki valgiai, greitas ir mandagus patarnavimas.
Savininkas
Josė Mitura
La Rioja 2219, Villa Porvenir,
Avellaneda — T. E. 20-9380

V. Rasiūno Optika
Gral. Mariano Acha 876 - MORON
Darbo valandos: Penktadienį 16—18, Šeštadienį 13—17 ir Sekm. 13—16 v.
Patogiausias susisiekimas col. 10 (iki klubo "Pomona")

"Lietuvos Aidai"
Lietuviškoji radio valandėlė kiekvieną sekmadienį 8 val. 30 min.
Radio Mitre LR6
Dir. ZEFERINAS JUKNEVIČIUS

DIDELĖ IR MODERNIŠKA MOTERIŠKŲ RŪBŲ SIUVYKLA
MODAS SURVILA
Darbas atliekamas sąžiningai, meniškai ir punktualiai
ESMERALDA 823
BUENOS AIRES T. E. 31-8446

Dr. Med. Juozas Gintyla
Žinomas išijų (ischiatica), reumato ir artritis ligų specialistas, išgydąs visas šių ligų formas jo paties dar Lietuvoje išrastu gydymo metodu, prieš pora metų atvykęs į Argentiną ir jau gavęs visas gydymo teises, priima ligonius garsaus gyd.
Dr. E. Cantilo konsultoriume
Av. M. Quintana 587
Buenos Aires T. E. 41-2714
kasdien 15—19 val.,
šeštadieniais 10—13 val.

LIETUVIŠKAS KĖDŽIŲ FABRIKAS
Gaminamos tvirtos ir stilingos kėdės pagal užsakymą: viešbučiams, kavinėms, raštinėms, krautuvėms ir privatiems butams
Bronius Eidukonis
Savininkas
Salta 265, Saranḍi. T. E. 22-5461

CASA MUSKETAS
Oficialus atstovas radio aparatų
Victor y Marconi
★
Plokštelės
Pianai Sanabria 2790-92
Akordeonai Capital
Armonikos T. E. 50-5948

Elektrinis Kėdžių Fabrikas
Dirbamos įvairaus stiliaus stiprios kėdės viešbučiams, kavinėms, raštinėms ir privatiems butams
Kazys Vanagas ir Stasys Šulnis
Savininkai
QUILMES 184 Buenos Aires
T. E. 61, Corrales 4570

LIETUVIŠKA VALGYKLA RESTORANAS
Skanūs įvairiausių rūšių valgiai. Mandagus ir greitas patarnavimas
Kazimieras Duda
Savininkas
Pedro Mendoza 2117. T. E. 21-2952

KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ
M. Šlikas
PASAJE BLANDENGUES 3015
(altura H. Cortes 650)
Avellaneda

Jeigu nori pirkti arba parduoti
LOTĄ
bet kokio dydžio ir bet kokioje vietoje, kreipkis į
Antonio Zidelis
J. A. ROCA 854
HURLINGHAM, FCNGSM

Batų Dirbtuvė ir Cigarečių Parduotuvė
Gaminami nauji ir taisomi seni batai
Savininkas
Juozas Šnipas
Cabildo 651
Villa Porvenir Avellaneda

ELEKTRINIS KĖDŽIŲ FABRIKAS
"LIT"
Didelis pasirinkimas. - Išpildomi įvairūs užsakymai. - Pristatome į visas miesto dalis.
Savininkas
Jonas Aukštikalnis
Vienas iš pirmųjų lietuvių, praskynęs kelią šiai pramonės šakai Argentinoje
Posadas 23 Avellaneda
T. E. 20, Wilde 7831
(aukštuma Avenida Mitre 4500)

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ
Parduodama bovelna, vilnos ir įvairios drobės. Daroma valizoms užvalkalai. Taisomos įvairios minkštos kėdės, daromos gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Kainos labai prieinamos.
Antanas Šalčiūnas
Juan B. Alberdi 933 - Buenos Aires
T. E. 60-2784

2732

LITUANIAN BIBLIOGRAPIC SER.
606 NORTH BOWMAN AVE
DANVILLE, ILLINOIS.
E.E.U.U.

Buenos Aires Avellaneda

Du Nauji Kultūrininkai Argentinoje

Kovo 27 d. iš Romos į Argentiną atvyko kun. Jonas Duoba M. I. C. ir klierikas Vitas Šimanskis M.I.C. Pirmasis, sutvarkęs imigracinius dokumentus, tuojau išvyksta į Rosario, kur vietos kardinolas Jo Eminencija Ant. Caggiano jį kviečia profesoriauti Rosario kunigų seminarijoje. Antrasis, kiek pailsėjęs, baigs teologijos mokslus Buenos Airese (trūksta tik paskutinio semestro) ir taip pat įsijungs į vietos lietuvių kolonijos darbą.

Kun. Jonas Duoba M.I.C. yra gimęs zanavykuose, Šakių aspkrityje 1922 m. Gimnaziją ėjo Marijampolėje, baigė Vilniuje.
Filosifiją ir teologiją studijavo Kaune, Eichstätte ir Romoje. 1946 m. Romos universitete "ANGELICUM" gavo teologijos licencijato laipsnį, o 1948 m., baigęs atitinkamas studijas Romos Bibliniame Institute, įsigijo šv. Rašto ir tolygių mokslų licencijatą su teise dšstyti Šv. Raštą universitete. Po to dar vienus metus su viršum gilino šv. Rašto ir kitas studijas.

Klier. Vitas Šimanskis M.I.C. gimė 1921 m. Petkeliškių km., Veiverių valsč., Marijampolės apskr. Gimnaziją ėjo Veiveriuose, Marijampolėje ir Kaune. Teologiją ir filosofiją studijavo Kaune ir Romoje. Be to, yra didelis muzikos mėgėjas, kurią studijavo Vilniuje ir Romoje. Jo svajonė — įsteigti prie Aušros Vartų mokyklos vaikų chorą.

Naujiesiems mūsų kolonijos darbuotojams linkime greitai susigyventi su vietos lietuviais, juos pamilti ir darbuotis jiems su geriausiu pasisekimu.

SVEČIUOSE PAS IGNĄ VALENTINAVIČIŲ

Ilgametis Šv. Cecilijos choro narys ir nepamainomas Argent. Liet. Jaunimo Dr-jos Vaidintojų Ratelio artistas Ignas Valentinavičius pasistatė nuosavus namus Temperley rajone. Kovo 26 d. įvyko iškilmingas naujųjų namų pašventinimas, kurį atliko kun. Juozas Margis M. I. C. Ta proga šeimininkai suruošė jaukų lietuvišką pobūvį, kuriame dalyvavo artimi I. Valentinavičiaus bičiuliai, daugumoje Šv. Cecilijos choro ir Vaidintojų Būrelio nariai bei kiti žymūs kolonijos atstovai. Svečių tarpe pažymėtini: dail. R. Kuprevičius su Ponia, pianistas Andrius Kuprevičius, pramoninkas Pranas Ramanauskas, pirmasis "LAIKO" garbės leidėjas, pp. Matukai, komp. Vaclovas Rymavičius, pp. Rymavičiai, pp. Jakubkai, Jonas Žekys su sesute Antanina, Ponia E. Noreikienė, p-lė Noreikaitė, Karolis Misiūnas, p. Giedraitis ir kt. Kolonijai daug nusipelniusiam nepailstamam veikėjui Ignui Valentinavičiui ir jo lietuviškai šeimai šia proga linkime daug asmeninės laimės ir ilgų bei vaisingų kultūrinės darbuotės metų mūsų kolonijoje.

ATEITININKŲ SUSIRINKIMAS

Kovo 25 d. įvyko Argenetinoje gyvenančių ateitininkų susirinkimas Lietuvių salės svetainėje Avellanedoje. Buvo pasitarta aktualiaisiais reikalais ir išsirinkta Argentinos skyriaus valdyba. Valdybon išrinkti: pirm. Paulius Mačernis, ižd. Dr. Augustinas Laucis ir sekr. D. Malelaitė.

"BIRUTĖS" DRAUGIJA RENGIASI MOTINOS DIENAI

Teko nugirsti, kad Moterų - Mergaičių d-ja "Birutė" smarkiai rengiasi minėti Motinos Dieną, kuri bus gegužės 7 d. Tai dienai rengiamas garsiojo pasaulinio rašytojo Gerhardo Hauptmano veikalas "Hanelė", kurį režisuoja p. B. Kerbelienė.

LIETUVIO LAŠKAS IŠ INDOKINIJOS

"Laiko" redakcijai rašo lietuvis V. Feigeris, tarnaująs prancūzų Užsieniečių Legijone Indokinijoje, kad ir ten yra keletas lietuvių jaunuolių, kurie nenorėdami rinktis Sibiro taigų, geriau pasirinko Indijos džiungles ir laisvę. Jis mielai norėtų susirašinėti su lietuviais ypač su **lietuvaitėmis**, kad greičiau prabėgtų nuobodus laikas ir kad galėtų pasidalinti mintimis su savo tautietėmis. Jei atsirastų mergaitė, kuri norėtų su šiuo mūsų tautiečiu susirašinėti ir palengvinti jam vargus bent moraline užuojauta, galėtų rašyti šiuo adresu: Leg. V. Feigeris, No. 56406 S. P. 71055 B. P. M. 402 13-me C-ie T. O. E. Indochine, Asia.

ŠV. CECILIJOS CHORAS MINĖS SAVO DVIDEŠIMTMETĮ

Gerai pažįstamas Šv. Cecilijos choras balandžio 30 d. minės savo gyvavimo ir veiklos 20-ties metų sukaktį. Minėjimui rengiama ypatingai graži programa.

NORIMA SURENGTI VAKARINIUS KURSUS

Kadangi iš Europos yra atvažiavusių nemaža junuolių, kurie ten dar nespėjo baigti gimnazijos kurso, norima čia Argentinoje surengti jiems vakarinius kursus, kad galėtų išeiti visą gimnazijos mokslą. Be lietuviškos gimnazijos programos, būtI dar einama ispanų kalba, Argentinos istorija ir geografija. Tuo reikalu suinteresuoti tėvai ar patys jaunuoliai tesikreipia į "Laiko" redakciją bet kuriuo laiku. Turint pakankamą skaičių norinčių gimnaziją baigti mokinių, bus galima nustayti laiką ir vietą minėtiems gimnazijos kursams pradėti.

MIRĖ A. A. MARIJA PILKONIŪTĖ GLAMBIENĖ

Balandžio 3 d. Florida ligoninėje po ilgos ligos staiga mirė a. a. Marija Pilkoniūtė Glambienė. Velionė yra gimusi 1906 m. Gičalaukio km., Nemunaičio parapijoje, Alytaus apskr. Į Argentiną atvyko 1928 m., kur 1932 m. ištekėjo už lietuvio Vinco Glambos. Buvo pavyzdinga lietuvė ir šeimos motina. Dideliame nuliūdime paliko vyrą Vincentą, vaikučius: Joną Albertą (15 m.), Mariją Esterą (14 m.), Onutę Agnę (7 m.) ir seserį Konstanciją Pilkoniūtę. Balandžio 5 d. velionė palaidota su iškilmingomis apeigomis lietuvių Aušros Vartų parapijos bažnyčioje.

PADĖKA

A. a. Marijos Glambienės laidotuvėms aukojo:

Po $ 10: pp. Povilonis, Kindaravičius ir M. Plūntaitis.

Po $ 5: pp.Paselskis, Kundrotienė, Norkus, Paliukaitė, Mituva, Buzai, R. Kureikis, Elinskas, Gurlikauskas, P. Kungys, Savickas, Krivickas, Sakalauskas.

Po $ 3: pp. Paršelienė, Stanavočkis, Stacevičius ir 2.50 A. Brokas.

Po $ 2: pp. Grigaliūnas, Ališauskas, Šabunaitė, Merenholcas, Radžienė, Povilaitis, Blumbergienė, Nykolas, Rastauskas, Ravisinskis, Saskovas, Mainonis, Kuoja, Stanevičienė.

Visiems aukojusiems ir pareiškusiems užuojautos liūdesio valandoje nuoširdžiai dėkoja: **Vincas Glamba ir vaikai.**

Nauja Moteriškų Rūbų
SIUVYKLA
ELENA GRIGALIŪNAITĖ
modistė
Paraguay 734 Avellaneda

"LAIKO" Garbės Leidėjai

Jonas Aukštikalnis, Moterų ir Mergaičių Dr-ja "Birutė", Emilija ir Antanas Braziai, Emilija Čekanauskienė, Katalina ir inž. Jonas Čekanauskai, KAZIMIERAS ČIBIRAS, Konstancija Deveikienė, Bronius Eidukonis, Adolfina M. Gegaitė ir Juozas P. Šulnis, Laimutė E. Šlapelytė-Graužinienė ir Dr. Kazimieras Graužinis, Lietuvos Nepaprastas Pasiuntinys ir Įgaliotas Ministras P. Amerikai, Adelė ir Vincas Grigaičiai, kun. Stanislovas Grigaliūnas, Ona Kasparienė, Adolfas Kaušinis, Labdaros Dr-ja, Povilas Miliauskas, Juozas Musteikis, inž. Jonas Ramanauskas, Pranas Ramanauskas, Marija ir Kazimieras Stankūnai, Marija ir Petras Šantarai, Paulina ir Vladas Urbiečiai.

NAUJAS "LAIKO" GARBĖS RĖMĖJAS

Boleslovas Mickevičius "LAIKO" leidimui paaukojo $ 130, tuo įsirašydamas į "LAIKO" Garbės Rėmėjų eiles. Tauriam lietuviui, suprantančiam lietuviškosios spaudos sunkumus ir įvertinančiam jos atsakingą darbą, "LAIKO" Redakcija ir Administracija taria nuoširdų ačiū.

NAUJI "LAIKO" RĖMĖJAI

Juozas Kučinskas $ 35, Jonas Kasparaitis $ 5, Ona Mičiudienė $ 5, Genovaitė Pratasevičius $ 5, Vaclovas Rymavičius $ 5.

PADĖKA

Lietuvai Išlaisvinti Centrui Argentinoje, Šv. Cecilijos Chorui, "LAIKO" Redakcijai ir Administracijai, Lietuvių Tautiniam Ansambliui, Skautų Brolijai, Vyčių klubui, "Birutės" draugijai, Labdaros draugijai, gen. T. Daukantui, p.p. Grišonams, Kaz. Gečui, Sr. José Mitura ir Sr. Arturo Rodriguez, pareiškusiems mums užuojautą dėl a. a. Juzės Povilonienės mirties, nuoširdžiai dėkojame.

Stasys Povilonis ir vaikai.

AUŠROS VARTŲ MOKYKLA ATSISVEIKINO SAVO VEDĖJĄ

Sesuo Marija Estera, buvusi Argentinos Seserų Kazimieriečių viršininkė ir Aušros Vartų mokyklos vedėja š. m. kovo 26 d. lėktuvu išskrido į Chikagą, šv. Kazimiero Seserų Kongregacijos motiniškąjį namą.

Sesuo M. Estera yra gimusi Chikagoje ir ten pat išėjusi mokslus. Dar būdama labai jauna pajuto savyje pašaukimą dvasiniam gyvenimui ir norą tarnautį Dievui bei pasiaukoti kitų labui. Tam tikslui pasirinko ji lietuvišką Š. Amerikos šv. Kazimiero vienuoliją, kurioje 1924 m. pradėjo noviciją. Ten padarius įžadus ir baigusi aukštuosius mokslus vėliau mokytojavo daugelyje Amerikos lietuviškų mokyklų, kurioms vadovavo Seserys Kazimierietės, kaip Pennsilvanijos, Massechussetts, Indijanos ir Illinois valstybėse. Pradėjus kurti Argentinoje lietuvišką parapiją Seserys Kazimierietės buvo pakviestos steigti čia prie parapijos mokyklą. Sesuo Estera buvo viena iš pirmųjų pionierų švargusi visus įsikūrimo vargus ir sunkenybes. Atvažiavo 1941 m. spalių 1 d. su tuometine viršininke, o dabar visos Kongregacijos vyr. ekonome ses Adorata ir ses. Rosana. Visos pradėjo rūpintis kuo greičiausiai įsteigti mokyklą, bet ir tuo laiku jau užsiimdavo pamokomis lietuvių vaikams. Ses. Estera dėstė lietuvių kalbą, katekizmą ir rankdarbius. Nuo sekančių metų pradėjo dirbti Aušros Vartų mokykloje, kuri tuo laiku jau gavo valdžios patvirtinimą ir teises.

1945 m. ses. Adorata buvo atšaukta atgal į Ameriką, o ses. Estera buvo paskirta viršininke ir mokyklos vedėja. Jai teko pabaigti ir savo vienuolyno įrengimus, o taip pat vadovauti mokyklai ir prižiūrėti nustatytos programos išėjimą. Tas pareigas su visu uolumu ir dideliu sekmingumu ji ėjo iki pat atšaukimo, t. y. iki šių metų mokslo pradžios. Pereitais metais ses. Estera išgavo iš valdžios inkorporaciją ir visų teisių pripažinimą. Mokykloje išlaikyti egzaminai vodžios skaitomi lygiai, kaip ir bet kurioje kitoje valdiškoje mokykloje. Iš valdžios inspektoriaus yra gavusi aukščiausio pagyrimo pripažinimą už mokslo programos išėjimą ir tvarkos vedimą mokykloje.

Tarp lietuvių Sesuo M. Estera pasižymėjo didele meile ligonims ir ligonių lankymu. Ji ligonių buvo visuomet labai laukiame, nes jos nuoširdumas, jautri užuojauta ir linksmumas padėdavo lengviau kęsti ligos skausmus. Turėdama gerą balsą ji visuomet vadovaudavo giedojimams bažnyčioje ne tik per mokyklos pamaldas, bet ir per vakarines lietuviškasias pamaldas.

Ateinančiais metais rugpiūčio 15 d. ses. Esterai sueis 25 metų jubiliejus nuo pirmųjų vienuoliškų ižadų padarymo. Tam jubiliejui ji ruošis savo Kongregacijos motiniškame name, kartu pailsėdama po ilgo darbo neįprastose sąlygose ir kitokiame klimate.

Tenka palinkėti Seserei Marijai Esterai ne tik laimingai sulaukti savo jubiliejaus dirbant ten lietuvių tarpe, ne tik sustiprėti sveikatoje, bet taip pat prisiminti savo buvusius mokinius Argentinoje ir vel kada nors sugrįžti į tą patį darbą. Jos darbai mūsų kolonijoje nebus pamiršti ir jos pavyzdys ilgai neišdils iš mokinių atminties.

SKAITYTOJAU, NEATIDĖLIOK "LAIKO" PRENUMERATOS!

MAŠINŲ FABRIKAS
ŠALTAM METALO APDIRBIMUI
Kniedžių, Varžtų ir Veržkelių
Fabrikas

Marca Registrada
Vladas Urbietis
MORON 3596
(Altura Pavón 3500)
T. E. 241-0116 LANUS

Imprenta "Dorrego", Dorrego 1102, Buenos Aires

LAIKAS

Correo Argentino Casa Central
FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 4289
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 4015

"EL TIEMPO" Semanario Lituano
MENDOZA 2280, Avellaneda, Buenos Aires

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 282140

Director responsable: Pbro. Casimiro Vengras. T. E. 20-9027 — Redaguoja Redakcinė Kolegija. Vyr. Redaktorius: Dr. P. Brazys. — Pinigus siųsti Administratoriui: Francisco Garšva. KAINA: Argentinoje metams $ 15, pusmečiui $ 8, atskiras nr. 80 centavų. Urugvajuje metams 4 Urugv. pezai. Kitur — metams 2 doleriai. Norint gautį "LAIKĄ" ORO PAŠTU, prie metinės prenumeratos reikia pridėti: Pietų Amerikoje 1 dolerį, kitur 3 dolerius.

III METAI — AÑO DEL LIBERTADOR GENERAL SAN MARTIN 1950
BALANDŽIO (ABRIL) 7 D., PENKTADIENIS Nr. 6 (22)

RAŠYTOJAS KAZIMIERAS ČIBIRAS (CASIMIRO VERAX)

Kazimieras Čibiras yra šio "Laiko" numerio Garbės Leidėjas. Jis yra vilnietis, gimęs 1911 m. Okupuotame Vilniaus krašte, kur augo ir mokėsi, bet norėdamas prisidėti daugiau prie lietuviškų darbų, persikėlė į Lietuvą. Lietuvoje p. Kazimierui Čibirui teko dirbti įvairius darbus, bet daugiausiai tai spaudos darbą. Savo gabia plunksna jis bendradarbiavo daugelyje Lietuvos ir užsienių lietuvių laikraščiuose. Ilgesnį laiką redagavo savaitraštį "Šaltinį", suredagavo didelę knygą apie arkivysk. Jurgį Matulevičių, parašė studiją apie rašytoją Mariją Pečkauskaitę. Visuomeniniais reikalais dar prieš karą buvo nuvažiavęs į Š. Ameriką, kur aplankė daugelį lietuviškų kolonijų. Kurį laiką gyveno Anglijoje ir dirbo su tenykščia lietuvių kolonija.

Po bolševikų okupacijos jam, kaip ir daugeliui kitų visuomenininkų, teko persikelti į Vakarų Europą, iš kur pateko Argentinon. Čia tuojau įsijungė į lietuvių kultūrinį ir visuomeninį gyvenimą, ypač daug ir intensyviai dirbo spaudos darbą, gindamas prieš laisvąjį pasaulį kenčiančios Lietuvos bylą. Argentinoje parašė didelį 478 pusl.. veikalą ispanų kalba: LITUANIA ENTRE FUEGO CRUZADO, keletą mažesnių veikalų ir daug brošiūrų bei daugybę straipsnių, atspausdintų daugelyje Pietų Amerikos kraštų laikraščiuose. Beveik kiekviena Lietuvai didesne proga jo straipsniai pasirodo Argentinos, Uruguayaus, Čilės, Kolumbijos ir Venecuelos sostinių didžiuose dienraščiuose ar žurnaluose (dažniausiai CASIMIRO VERAX slapyvarde). Visuose savo raštuose p. Kaz. Čibiras tvirtai ir aiškiai gina Lietuvos reikalus, demaskuodamas okupantų visas padarytas mūsų tautai ir visam pasauliui skriaudas ir jų melą.

Gyvendamas Argentinoje jis visą laiką nuoširdžiai rūpinosi naujo laikraščio įsteigimu. Atvažiavus iš Europos daugiau spaudos darbininkų, jis stengėsi juos sutraukti į bendrą frontą su senaisiais lietuvių veikėjais kovai prieš bendrą priešą. Jis vienas iš pirmųjų, kurie suorganizavo Garbės Leidėjų ir bendradarbių būrį, pradėjusį leisti žurnalą, dabar virtusį dvisavaitiniu laikraščiu "Laiką", ir pats jame visą laiką nuoširdžiai bendradarbiauja, rašydamas aktualius lietuviškus ir ispaniškus straipsnius. Gerai pažindamas lietuvių išeivių gyvenimą įvairiuose kraštuose, jis sielojasi ir rūpinasi jų reikalais ir visu nuoširdumu prisideda prie jų gyvenimo lygio pakėlimo.

Šiuo laiku p. K. Čibiras yra oficialus Lietuvos Pasiuntinybės P. Amerikai spaudos bendradarbis.

Reikšdama lietuvišką padėką, "Laiko" Redakcija ir Administracija savo naujajam Garbės Leidėjui p. Kazimierui Čibirui linki ir toliau tokiu pat sėkmingumu ginti Lietuvos reikalus lotyniškoje Amerikoje.

IEŠKOMAS LIETUVIŲ KALBOS MOKYTOJAS

Žinomas pramoninininkas Kazimieras Deveikis - Pipiras ieško savo vaikams Elenutei ir Vincukui lietuvių kalbos mokytojo arba mokytojos. Siūlyti: Pozos 237, Avellaneda, T.E. 20-9758.

EKSKURSIJA Į LUJANĄ

Balandžio 23 d. "AUŠROS VARTŲ" parapija organizuoja maldininkų ekskursiją į Lujano Dievo Motinos šventovę. Bus vykstama autobusais. Suaugusiems bilietas kainuos $ 12.—. Bilietus iš anksto galima įsigyti lietuvių Aušros Vartų parapjios raštinėje. Išvyks 7 val ryto.

VILLA PARQUE SIQUIMAN

Ant didingo ežero San Roque kranto, kur žemės dovanos: puikus oras, saulė, vanduo ir kalnai, — **parduodami žemės sklypai.**

Sveikas klimatas 700 m. aukštumoj nuo jūros lygio ir didžiausioj turistinėj zonoj. Patogiausias susisiekimas villą kertančiu esfaltuotu plentu nr. 38 ir geležinkeliu iš čia pat esančios San Roque stoties. Visoki patogumai, kaip elektros šviesa, vandentiekis, meškeriotojų klubas, viešbutis ir ištaigingos vilos.

Suinteresuoti gali kreiptis tiesiog pas COMPAÑIA DE TIERRAS LAGO SAN ROQUE atstovę **p. B. KERBELIENĘ** arba, iškirpę šį skelbimą ir pridėję prie jo savo adresą, tepasiunčia jį į **c. Arenales 1621, Cap., sulauks** pas save atstovę su planais ir smulkiomis informacijomis.